Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראשען | היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 178 | Łódź, Niedziela, 2 sierpnia 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג י"ט מנחם אב תרצ"א | № 178

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

50 מיליאן פונט שטערלינג

בעקומט ענגלאנד פון דער פראנצויזישער באנק

פאריז, 1. (ספ. טעל.) די אפגעשטעלטע אונטערהאנדלונגען צווישען דער ענגלישער באנק און דער פראנצויזישער באנק זענען נעכטען אין אוונט בענייט געווארען, צו דעם צוועק איז געקומען קיין פאריז דער וויצע־דירעקטאר פון דער ענגלישער באנק ראבערט קינדערסליי און האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן דירעקטאר פון דער פראנצויזישער באנק מארע, די פארשטעהער פון ביידע אינסטיטוציעס זענען געקומען צו א הסכם וועגען די פרינציפען אויף וועלכע די פראנצויזישע באנק וועט קומען צו הילף דער ענגלישער באנק.

די פערשטענדיגונג וועט אריין אין קראפט, ערשט נאך א בעראטונג פון די גרעסטע פראנצויזישע בענק, וועלכע קומט היינט פאר, ס'איז אבער גאר א פארמאליטעט און ס'איז נישט פערהאן קיין שום ספק, אז דער אפמאך וועט היינט פארמיטאג אונטערגעשריבען ווערען.

די קרעדיטען פאר ענגלאנד דערגרייכען די סומע פון פופציג מיליאן פונט שטערלינג, א העלפט פון דער סומע וועט געבען די פראנצויזישע באנק און די צווייטע העלפט די אמעריקאנישע פעדעראל רעזערוו־באנק.

קאמוניסטישער אנטי־מלחמה־טאג

איז אין דער גאנצער וועלט אדורך רוהיג —

אין ווארשא איז א יוד. ארבייטער דערהרגעט געווארן און איינער פערוואונדעט

ווארשא, 1. (טעלעפאניש). לויט ידיעות פון אינערן־מיניסטעריום איז דער קאמוניסטישער אנטי־מלחמה־טאג אריבער אין גאנצען לאנד רוהיג.

אין ווארשא האבען זיך געפרובט צונויפזאמלען קאמוניסטישע גרופען, וועלכע זענען פונאנדער געטריבען געווארען דורך דער פאליציי.

צו קלייגע ארויסטרעטונגען איז געקומען אין סאסנאוויעץ און סטאניסלאוואו.

אויך פון דער גאנצער וועלט מעלדעט מען, אז דער אנטי־מלחמה טאג איז אריבער רוהיג. אין דייטשלאנד זענען פארגעקומען קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס.

אין סערעס (גריכענלאנד) איז געקומען צו א שווערען צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און פאליציי, איין פאליציי־אפיציר און א פאליציאנט זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

ווארשא, 1. (טעלעפאניש) אויף עק לעשנא און ארלא איז נאכמיטאג פארגעקומען א קאמוניסטישע דעמאנסטראציע ס'איז געקומען צו א עסעריי, בעת וועלכער דער 29־יעהריגער יוסף קארשאסוקי איז דערהרגעט געווארען און דער 25־יעהריגער נחום טשארנאגורא איז פערוואונדעט געווארען.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז דעם 31 יולי געשטארבען מיין הייסגעליבטע
פרוי, אונזער טייערע מוטער, טאכטער און שוועסטער

נ"ע **חנה מחלה ראטבארד**

אשת ר' יהודה ליבוש נ"י,
בת ר' נחמיה הכהן נ"י לעווין

אין בליהענדער עלטער פון 37 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, י"ט מנחם אב תרצ"א, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער־הויז פיעטריקאווער 123, וועגען וואס עס טיילעז מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דעם 1־טען אויגוסט ד. י. איז פלוצים געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 37 יאהר

נ. ע. יחיאל יעקב ב"ר ישראל מאיר נ"י **סטריקאווסקי**

אינהאבער פון דער פירמע „VISLANA"

גרינדער פון לאדזער יודישען ספארט־פעראיין „בר־כוכבא", פערוו. מיטגליד פון „הזמיר".

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 2־טען אויגוסט ד. י., 3 א זייגער נאכמיטאג פון טרויער־הויז, פיעטריקאווער 120, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די אין טיפען טרויער פערבליבענע:

פרוי, טעכטערל, עלטערן, ברידער און פאמיליע.

5171

הער־ענאוו | לאדזער יודישער הילפס־פעראיין און 1־טע יודישע קינדער־היים **בית־לחם** וושבאדניא 68/70 | הער־ענאוו

היינט זונטאג, ד. 2 אויגוסט 2 א זייגער נאכמ. וועט פארקומען
א גרויסע גארטען־פערוויילונג
לטובת דעם יוד. הילפס־פעראיין „בית־לחם" און 1. יוד. קינדער־היים אין לאדז

פערבונדען מיט פערש. אטראקציעס, ווי צ.ב.ש. פאנטאזיע לאטעריע, טויזענדער ווערטפולע געווינסטע. יעדער איינער לאס געווינט.
2 ארקעסטערס / גליקס־ראד / עלעקטרישע אילומינאציע / בלומען־שלאכט / פייערווערק / ניאגארא וואסער־פאל.
אייגענער כשר'ער בופעט. אויפטריטען פון ערשטקלאסיגע ארטיסטישע קרעפטען. איינגאנג פאר ערוואקסענע 1 זל., פאר שילער און קינדער — 50 גר.
אין פאל פון א שלעכט וועטער, קומט די פערוויילונג פאר דעם 9־טען אויגוסט.
אונטערשטיצט די ערשטע יודישע קינדער־היים ביים „בית־לחם"! אונטערשטיצט די שבת־סוך ביים „בית־לחם"!

גרויסע רעדוקציעס פון מלוכה-בעאמטע

רעדוצירט 10 טויזענד מלוכה-בעאמטע, צווישען זיי 1900 לעהרער

וו א ר ש א, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). היינט האט דאס בילדונגס-מיניסטער יום געקינדיגט 1900 לעהרער און 22 בעאמטע אין דער צענטראלע.

ווי מען זעהט פאר וועט די דאזיגע רעדוקציע צווינגען צו פערמאכען ביז 2000 פאלקס־שולען.

ווייטער זענען, לויט דעם אפשפארונגס-פלאן געקינדיגט געווארען פיל בעאמטע אין די פינאנץ־אמטען, אינערן-מיניסטעריום, געריכטס-וועזען און אויף דער באהן. אין אלגעמיין זענען רעדוצירט גע־ווארען איבער צעהן טויזענד מלוכה-בעאמטע.

ווען מ'זאל נאך צוגעבען די רעדוקציעס אין די קראנקען-קאסעס, קאמונאלע אינסטיטוציעס און פערזיכערונגס-אנשטאלטען, קען מען דער היינטי־גער פערדעכענען אלס א „שווארצער טאג" פאר די בעאמטע, ווייל וועגען בעקומען אנדערע ארבייט קען קיין רייד נישט זיין.

בעפאלען א פאסט-וואגען

און צוגערויבט 18 טויזענד זלאטים

פ ש ע מ י ש ל, 1. (טו) געכטען נאכמיטאג איז אויסגעפיהרט געווארען א דרייסטער רויב־אנפאל אויף א פאסט-וואגען וואס איז געגאנגען צווישען פשעמישל און בירטשא. 6 בעוואפענטע באנדיטען זענען בעפאלען דעם וואגען דערשאסען דעם פוהר־מען טעקיערא און שווער פערוואונדעט דעם קאנ־וואיענט גיבטשינסקי, דאן האבען זיי צוגערויבט 18 טויזענד זלאטעס און ענטלאפען. די באנדיטען האט מען נישט געכאפט.

אנפאל אויף דער פאלקס-באנק אין בארישלאוו

ב א ר י ס ל א ו, 1 (טעלעגראפיש). אין באָ־ריסלאוו איז געמאכט געווארען אנ'אנפאל אויף דער פאלקס-באנק. דער קאסירער איז געבונדען געווארען און מ'האט צוגערויבט ביי איהם 775 זל.

—=:[o]:=—

דער פאליטישער סעזאן זיך אנגעהויבן

וו א ר ש א, 1. (טעלעפאניש פון אונזער קאר־רעספאנדענט). אין סיים איז היינט געווארען לע־בעדיגער., די דעפוטאטען זענען זיך צונויפגעפאה־רע ואפנעהמען זייערע פענסיעס און א חוץ דעם זע־בען פארגעקומען זיצונגען פון „בעבע" - קלוב, פויערים-פארטיי און פון די ענדעקעס.

די פ.פ.ס. וועלען אפהאלטען זייער בעראטונג ערשט דינסטאג ווען די דעלעגאטען צום קאנגרעס פון צווייטען אינטערנאציאנאל וועלען צוריקקומען.

אויף דער זיצונג פון „בעבע" זענען געקומען פולק. סלאוועק, גענ. סקלאדקאווסקי און אנדערע.

די זיצונג איז פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון געוו. פרעמיער סלאוועק. דער אנטייל איז נישט געוועזען אזא גרויסער. די ערשטע רעדע האט גע־האלטען פולק. סלאוועק ,וועלכער האט זעהר גע־לויבט דעם פרעמיער פריסטאר. סלאוועק האט גע־זאגט ,אז א דאנק דער ענערגיע פון פרעמיער וועט זיך איינגעבען צו בעקעמפען די שווערע סיטואציע.

דאן האט דער וויצע-מיניסטער קארסאק גע־האלטען א רעפעראט וועגען זעלבסטפערוואלטונגס־קריזיס. ס'האבען נאך גערעדט האלובקא און נאכ־אמאל פולק. סלאוועק.

אויף דער זיצונג פון פויערים-קלוב איז בע־שלאסען געווארען צו פערלאנגען פון סיים און רע־גאט 1) צו פערקלענערען די מלוכהשע און קאמונא־לע שטייער.לאסטען, 2) מאראטאריום אדער אנולי־רען די חובות פון דארף אין אלע מלוכה-בענק ,וואס שטאמען פון געוועהנליכע הלוואות, אזוי אויך די חובות פון דער פראצעלאציע פון מלוכה-באדען. 3) בעשטימען ענטשפרעכענדע סומען אויף אויסצוקוי־פען תבואה, כד יצו פערזיכערען די מינימאלע פרייזען, און 4) צוליב דער קאטאסטראפאלער לאגע פון לאנד דארף ווי אמשנעלסטען צונויפגערופען ווערען די סעסיע פון סיים.

פראלאנגירט די הלוואות פאר דייטשלאנד

אמעריקא וועט געבען קרעדיטען איז ווייץ און בוימוואל

פ א ר י ז, 1. (ספ. טעל.) די פראנצויזישע פרע־סע מעלדעט אז ס'איז געקומען צו א הסכם צווישען אלע אינטערנאציאנאלע בענק ;זיי אלע, חוץ 2 אמע־ריקאנער בענק, זענען געקומען צו א הסכם נישט צוריקצוציהען מעהר די קורצטערמיניגע הלוואות פון דייטשלאנד און לאזען זיי דארט דערווייל אויף 6 חדשים.

די גאראנטיעס פאר די דאזיגע הלוואה בעהמט איבער די „גאלד־דיסקאנטא־באנק". די פראצענטער פאר דער דאזיגער קורץ־טערמיניגער הלוואה בע־טרעפען: פאר די באנק-קרעדיטען 10 און פאר די אינדוסטרי־קרעדיטען — 5.

ס'איז אויך אויסגעקליבען געווארען א ספע־ציעלע פאך־קאמיסיע וואס וועט קאנטראלירען די פערוועגדונג פון די דאזיגע קרעדיטען און וועט צוגרייטען א פראיעקט ווי אזוי איבערווארפען די קורצטערמיניגע הלוואות אויף לאנג־טערמיניגע.

ניו־יארק, 1. (ספ. טעל.) די אמעריקאנישע רע־גירונג האט פארגעלעגט צו געבען דייטשלאנד קרע־דיטען אין בוימוואל און ווייץ, די דייטשען האבען נאך נישט געגעבען קיין ענטפער.

אין טארנאוו צוגערויבט 8,200 זלאטעס

ט א ר נ א ו, 1 (טעלעפאניש). ביים קאסי־רער פון דער באהן-דירעקציע, וועלכער איז געקו־מען אפנעהמען געלד אין „באנק-פאלסקי" האט מען צוגערויבט 8.200 זלאטעס.

ציהונג פון דער בוי-הלוואה

וו א ר ש א, 1 (טעלעפ.) אין דער היינטיגער ציהונג פון דער בוי-הלוואה איז דאס הויפט-געווינס 250 טויזענט זלאטים געפאלען אויפ'ן נומער 605,228.

ראדיא-פראגראם

זונטאג ד. 2 אויגוסט

10.15 טראנסמיסיע פון קראקא; 11,58 צייט-סיגנאל; 12,10 לייכטע מוזיק פון „באגאטעלע" אין ווארשא. 12.10 – מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 13,20 מוזיק פון לעמבערג 13,40 פעליעטאן „דער אינזעל פון שענקייט" פון מיעטשיסלאוו בושעטוסקי 14,00 מוזיק פון לעמבערג. 14,35 „וואס איז אזוינס א חלום" – יעזשי שפאקאווסקי, 16,20 מו־זיק פון לעמבערג, 16,40 – קינדער - פראגראם; 17,10 א פערטעל שעה פאר א בוכהאלטער: 17,30 מוזיק פון גראמאפאן-פליטעס 17,35 קאמוניקאטען 17,40 פאפולערער קאנצערט פון ווארשא 20.19 לאדזער ספארט-קאמוניקאט. 18,40 לארזער טעכ־נישער פאסט-קעסטעל 20,00 דער „יום-טוב פון נארציזען", פעליעטאן. 20,15 פוילישע מוזיק פון שווייצער טאל אין ווארשא. 22,15 קאמוניקאטען פון ווארשא. 22,30 פאלקס-לידער געזונגען פון אניעלא שלעמינסקא.

ראנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם כירורג

ד"ר סוכאוואטשיצקי

פלאץ דאמבראווסקי 2, פאר זיין געלונגענע אפע־ראציע אויף מיין האנד און פאר די עדלע בע־האנדלונג. אין ווינש איהם ווייטער ערפאלג אויף דעם מעדיצינישען געביט.

צמח ראזענצווייג, פעפער גאס 10

אנ'אבערלאק - נייהערין און א האנד-נייערין

ווי אויך א שיק-יונגעל קענען זיך מעלדען

1 באזארנא 1 ביי פאלאנסקי.

אנ'ארט צום שלאפן

פאר 1 אדער 2 אנ־שטענדיגע יונגעלייט איז אפצוגעבען. צו ערפאהרען אין אדמ. 4170

צו פערמיטען א געוועלב

אויך א קעלער - געוועלב געאייגנעט צו וואוינען אדער פאר פאבריק-לאקאל אדער געשעפט הויף און ליכטיג מיט עלעקטרע און שטראם. נאוואמיעסקא 21 ביי ווראבלעווסקי

דעם 1-טען אויגוסט ד. י. איז געשטארבען

נ"ע יעקב סטריקאווסקי

אין פערשטארבענעם פערלירען מיר אנ'עדעלען ארבייטס-לייטער און אונז איבערגעגעבענעם שעף.

זיין אנדענק וועט אויף שטענדיג בלייבען אין אונזער זכרון.

פערסאנאל פון דער פירמע

„Vislana-Ajentura"

גדא טבא!

חברת „לינת הצדק" בלודז

מגישה את ברכותי' החמות לחבר הועד

מר מרדכי (מאקס) גורדון יחי'

לנשואיו עב"ג מרת

ברכה (בראניסלאווא) לוין

ומאחלת הצלחה לצעד החיים.

4176

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 38 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער טאכטער, שוויגערטאכטער, שוועסטער און טאנטע

נ"ע פייגע איידעל פרידמאן

(געב. פראנקפורטער)

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 2 אויגוסט 1931, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז זגערזשער 38, וועגען וואס עס טיילט מיט

די טיפטרויערנדע פאמיליע

DOKTÓR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער - שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

Dr. med. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

GDAŃSKA 28, tel. 138-17

צוריקגעקעהרט

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער נעמט אן פון 2.30 ביז 4 30 נאכמיטאג.

פאר מאגליידענדע

ראבארבער-וויין, פעפסין-וויין

אין פרימא קוואליטעט

צו בעקומען אין דער ווייןהאנדלונג פון

E. SZYKIER

Północna 1, tel. 107-84

גאסטראלען פון דער

ווילנער טרופע

XVI יאר XVI יאר

15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

לאדזשער שטאט-טעאטער

היינט זונטאג, 9 א זייגער אין אווענד

יובל-פארשטעלונג

„200.000"

(דאס גרויסע געווינס)

פאלקס-שפיל אין 4 אקטען ∴ פון שלום עליכם

פערזאנען:

שימעלע סאראקער — שמחה נאטאן	הינדארטשיק — נחום מעלניק
עטי מעניע — העלענע גאטליב	יוכבד די סויד — דבורה ראזענבלום
ביילקע — אסתר גאלדענבערג	הימעלפארב — שבתי בליאכער
מאטעל קאמאי — גרשון לעמבערגער	אסקאר סאלאמאנאוויטש פון
קאפעל באלבאן — משה פאטאשינסקי	גערטרודע וולאדימיראווגא פון
סאלאווייטשיק — שמואל לאנדוי	סאלאמאן אסקארעוויטש פון
פערל דין מיטניטשקע — נעמי נאטאן	רובינטשוק ***
קאלמון — נחום מעלניק	מענדעל דער לאקיי

רעזשי: י. ראטבוים דעקאר. און קאסטיומען: אנדזשיי פראנאשקא מוזיק: ה. כאן. דיריגירט: דוד בייגעלמאן. לידער-טעקסטן: מ. בראדערזאן. מענז: לאה ראטבוים

מקרב לב עמוק הננו מביעים את ברכותינו הלבביות לידידנו הנעלה

מר מרדכי (מאקס) גורדון יחי'

לנשואיו את בחירת לבו מרת

ברכה (בראניסלאווא) לוין

תזכו לחיי אשר ואשר ותבנו בית נאמן לד' ולעמ'.

יעקב שטרן ורעיתו.

4177

DOKTÓR

H. WOŁKOWYSKI

4 צעגעלניאנא 4

צוריקגעקעהרט

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

אין דעם יאהרצייט פון דער וועלט-מלחמה

אלע, אפילו די אנטיסעמיטישע פוילישע צייטונגען, זענען שוין איצט מודה, אז די יודיש-עקאנאמישע לאגע אין פוילען איז קאטאסטראפאל אויפגעטרייסעלט געווארען ביז׳ן יסוד. זייער איינציגע פערענטפערונג איז בלויז, אז דער קריזיס איז איצט אנ׳אלגעמיינער.

די נישט-יודישע בעפעלקערונג אויפ׳ן דארף, טראץ די אלע אגראר-קריזיסען און תבואה פערבי־ליגערונג, איז למחות בעזארגט מיט איהר אלטעגליכען ברויט. אויף יעדען גיי-געבוירענעם אין דער פאמיליע קוקט מען, ווי אויף א פרישע ארבייטס-קראפט, וואס וועט נישט פעלען צו לאסט אויף קיינעם, נאר וועט נאך מיט זיינע ארבייטער-הענד אויסהאלטען זיינע שוואכע און עלטערע עלטערען, ווען זיי וועלען נישט זיין פעהיג צו דער ארבייט אין פעלד און אין גארטען.

אויך דער שטאטישער עלעמענט צווישען דער נישט יודישער בעפעלקערונג, טראץ די אלע פענסיע-רעדוקציעס, ווען ער בעקומט נאר א מלוכה-פאסטען, זארגט שוין די רעגירונג פאר איהם מיט זיין פאמיליע, אז זיי זאלען נישט ליידען קיין נויט דורך ערטיילען איהם בעזונדער צוגאב-פענסיעס פאר די געבוירענע קינדער און פערזיכערענדיג זיי פאר אומגליקס צופאלען און עלטער.

אמשרעקליכסטען איז אבער די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג וועמענס לעבענס-סטרוקטור ס׳איז אוועקגעשטעלט געווארען צו בילדען די מעהרהייט פון דעם שטאטישען עלעמענט. די אלע מלוכה-פאסטענס זענען פאר זיי געשלאסען, זיי זענען באדענלאז און אנגעוויזען צו לעבען פון לופט דורך נסים און ביי דעם איצטיגען שווערען האנדעלס-קריזיס זענען זיי געטראפען געווארען פון די ערשטע, רואינירט צו ווערען ביז׳ן יסוד און ווערען איינגאנצען, ווי אפגעשווענקט פון דער ערד.

דערצו איז נאך דער פילמיליארדיגער מלוכה-בודזשעט, אנגעוויזען אין דער פארם פון אומגעהייערע האנדעלס-שטייערען אין ליגט איינגאנצען ווי א שווערע און דערדריקענדע משא אויף די אויסגעוויינטע פלייצעס פון די גוסס׳דיגע יודישע מאסען און מאכט פון זיי חורבות און בערגלעך אויסגעדארטע ביינער.

און אין דעם יאהרצייט פון דער וועלט-מלחמה, ווען מיר שטעהען פאר די הונדערטער טויזענדער אומשולדיגע יודישע קברים, וואו ס׳רוען מיליאנען אומשולדיגע יונגע לעבענס, וואס האבען זיך געבראכט פאר א קרבן אויף דעם מזבח פון זעלבסטשטענדיגקייט פאר דער גארער וועלט אבער נישט פאר זיך און זייער פאלק, רייסט זיך ארויס א מעכטיגער קרעכץ און א שרעקליכער פראטעסט-געשריי פון אונזערע געפלוטיגטע הערצער אקעגען דער אינטערנאציאנאלער פעלקער-משפחה, וועלכע פרעדיקט איצט ענטוואפנונג, און דעמאקראטישען וועלט-יושר: פארוואס זענען מיר זינדיגער פון אלעמען אין דער וועלט?

מיר האבען דאך דעם גרעסטען חלק צווישען די אלע געשלאכטעטע, ערמארדעטע און געפייניגטע אין דעם וועלטליכען בלוט באד, ווייל אונזער בלוט האט זיך געגאסען איבעראל, טייכענווייז, דירעקט און אומדירעקט. א חוץ די צענדליגער טויזענטער אומגעקומענע פראנט-קעמפער, האבען מיר אויך געהאט הונדערטער טויזענטער פערפייניגטע און ערמארדעטע אין די אלע פאגראם-שחיטות און בעקומען פאר אלץ האבען מיר גארנישט!..

דער רעזולטאט פון דער מלחמה איז געווען, אז מיר האבען זיך מקריב געווען פאר דער זעלבסטשטענדיגקייט פון צענדליגער פעלקער צווישען די נאציאנאלע מינדערהייטען, וועלכע זענען איצט אויפגעשטאנען תחית המיתים און בעקומען זייער אזוי לאנג געגארטען תיקון און מיר ווערען אונטער זייער הערשאפט, נאך מעהר ווי פריהער פויפעריזירט און געמאכט צו שאנד און שפאט, נישט האבענדיג פאר זיך קיין קלאגער און ריכטער און מיר וויסען נישט, אין וואס בעשטייט אונזער שולד פאר וועלכעס מיר זענען איצט אזוי אשמנו מכל עם?

פ. ש.

—=:)O(:=—

בעפרייט די אונלעגאל אריינגעקומענע קורדישע יודען קיין ארץ-ישראל

ירושלים, (יט״א) א דאנק דער איבטערוועניץ פון דער יודישער קהלה אין חיפה, זענען בעפרייט בעווארען פון ארעסט די 4 יודישע פאמיליעס פון קורדיסטאן. וועלכע זענען ,זייבערצייט ארעסטירט געווארען פאר אונלעגאל אריינקומען קיין ארץ ישראל.

די בלוט-וואך אין ארץ-ישראל

(י״ז — כ״ב אב תרפ״ט)

פאר די אויגען פון דער ענגלישער אדמיניסטראציע האבען זיך פונקט מיט צוויי יאהר צוריק פונאנדערגעפלאקערט געשעהענישען אין ארץ-ישראל, וואס האבען דערמאנט אין די צארישע פאגראמען פון רוסלאנד.

פרייטאג י״ז אב, תרפ״ט, 7 א זייגער אינדערפריה זענען אראבער-פעלאכען געקומען פון ארומיגע דערפער און גענומען זיך קלייבען און קהל׳ען אין ירושלים, כלומרשט צו דער געוועהנליכער מיטאג-תפילה, א חידוש איז נאר געווען, אז פריען האבען לחלוטין אויסגעפעהלט צווישען דעם המון אראבער וואס זענען געווען בעוואפענט מיט פערשידענע כלי-זין, אייזערנע שטעקענס „נאבוטען“ וכדומה.

די ענגלישע אדמיניסטראציע האט דאס געזעהן און האט געשוויגען.

שוין מיט עטליכע טעג צוריק, מיטוואך, און דאנערשטאג האבען זיך איבער ירושלים פערשפרייט קלאנגען, אז די אראבער גרייטען זיך אנצופאלען אויף יודען אום פרייטאג, גאנץ ירושלים האט וועגען דעם געוואוסט, און די אראבער גופא האבען דאס גאר נישט פערבעהאלטען פון זייערע בעקאנטע אז פרייטאג וועט זיין די שלאכט.

די ענגלישע אדמיניסטראציע האט דאס געהערט און געשוויגען.

און אז א המון פון צוויי הונדערט אראבער האט זיך צונויפגעקליבען אין שער יפה, און אום 1 א זייגער בייטאג גענומען אנפאלען אויף די פערבייגייענדיגע יודען, שרייענדיג אויפ׳ן קול „די רעגירונג איז מיט אונז!“ האט די ענגלישע אדמיניסטראציע געזעהן, געהערט און געשוויגען.

און אז דער המון איז אויסגעוואקסען און האט דערגרייכט ביז צוויי טויזענד אראבער און בעדואינער, זיך פערשפרייט איבער אלע קווארטאלען פון ירושלים, האט די ענגלישע אדמיניסטראציע נישט אנגענומען קיין שום מיטלען אויף צו ענטוואפענען דעם המון און אפצונעהמען ביי איהם די אייזערנע שטעקענס, די „נאבוטען“ מיט די טשוועקעס אין זייערע דיקע שפיצען, די מעסערס און שווערדען, פאר דער ענגלישער אדמיניסטראציע איז דאס נאך אלץ פערבליבען דער פרידליכער אראבישער עולם, וואס איז געקומען קיין ירושלים תפילה טון און האט „צוליב מורא פאר יודישע אנפאלען זיך בעוואפענט מיט כלי זין“. (די ווערטער פון אדוואקאט פרידי, דעם פארשטייער פון דער ענגלישער אדמיניסטראציע אין דער שאו-קאמיסיע).

פונקט אזוי האבען די פארשטייער פון דער צארישער רעגירונג אין קישינעוו און האמעל געטענה׳ט, אז די יודען אליין האבען ארויסגערופען געגען זיך א פאגראם.

און דאס אייגענע בילד אין אלע אנדערע טיילען פון לאנד, בעוואפענטע אראבער פאלען אן, אין ערטער, וואו קיין יודישע זעלבסטשוץ איז נישט פעהאן, מאכען די פאגראמשטשיקעס א שחיטה (חברון, צפת) און ענגלישע אדמיניסטראציע איז בייטראל, זי מישט זיך נישט אין די געשעהענישען און דערלאזט זיי זיך פונאנדערפלאקערען אויף גאנצע 7 טעג, דער בלוט-וואך, י״ז — כ״ב אב.

און א מאדנע דערשיינונג, פונקט ווי דער רוסישער גאווערנאט אין האמעלער פאגראם, ווייזט אויך די ענגלישע אדמיניסטראציע ארויס אקטיוויטעט בעת מען דארף אפנעהמען דעם כלי זין ביים יודישען זעלבסטשוץ, זינט דעם יאהר 1924 האט די ענגלישע אדמיניסטראציע בעשלאסען צו ליקווידירען אלע לאגערס פון כלי-זין, וואס האבען זיך געפונען אין רשות פון יודישען זעלבסטשוץ, עטליכע יאהר נאכאנאנד האט די ענגלישע אדמיניסטראציע באמונה שלמה געטון די דאזיגע נאבעלע ארבייט, און געקרוינט האט זי איהר אויפטו אין דער בלוט-וואך פון אב תרפ״ט.

אין עצם פון די געשעהענישען י״ח אב האט דער קאפ פון דער ענגלישער אדמיניסטראציע מיסטער לוק בעשלאסען:

1) אפנעהמען ביי אלע געוועזענע יודישע סאלדאטען פון דער ענגלישער ארמעי די כלי זין;

2) אפנעהמען די כלי זין ביי די יודישע מיטגלידער פון דער ענגלישער אדמיניסטראציע, הגם די יודען זענען געווען ענגלישע בירגער;

3) אפנעהמען די כלי-זין ביי די יודישע מיטגלידער פון דער ענגלישער הילפס-פאליציי.

און געטון האט מען מיט אנ׳ארגאניזירטען עפענטליכען בזיון פאר יודען.

כ״א אב האט מיסטער לוק געהייסען מאכען א פאראד פון דער ענגלישער הילפס-פאליציי מען האט אויסגערופען די יודישע נעמען, געהייסען ארויסגיין פון די רייהען און זיי געבען די „פרייהייט“.

אט אזוי האט זיך צוויי יאהר צוריק אונטער דער ענגלישער פאהן אין ארץ-ישראל איבערגעחזר׳ט א קאפיטעל יודישע צרות פון צארישען רוסלאנד.

איין נייעס איז אבער געווען און איין נייעס איז געשעהן: די אלטע שווארצע מאה אין ענגלישען נוסח האט זיך אנגעשטויסען אויף א נייעם יודישען דור. און די טעג פון טרויער האבען זיך בעגעגענט מיט די טעג פון קאמף, פראטעסט און ווידערשטאנד.

זאל דאס אונז זיין א חצי נחמה.

ד״ר לאצקי-בערטאלדי.

וואוהין געהט דאס יודישע פאריז?

(בריף פון פאריז)

וואוהין גייט דאס יודישע פאריז — אט איז א פראגע, וואס ווייניגע פון אונז וועמען עס איז טייער די פאלקסטימליכע יודישע קולטור און דאס יודישע ווארט, האבען מורא עס זיך אפילו צו שטעלען.

און דאך מוז מען דאס דאזיגע פראבלעם איינמאל פאר אלע מאל אנווארפען. ניכטערערהייט, אין זיין גאנצער ברייט. ס׳איז שוין די העכסטע צייט צו וויסען, צי האט יודיש בכלל א האפנונג דא זיך צו ענטוויקלען, צי איז נישט אמאל ארויסגעווארפען גאר די מיה, וואס איינציגע פון אונז לייגען אויפ׳ן דאזיגען געביט אוועק?

וויל מען וויסען וואוהין דאס יודישע פאריז גייט, דארף מען — אויב מען וויל זיך נאר נ׳שט אפנארען זיך גופא — דארף מען זיך מטריח זיין און אנקניפען בעקאנטשאפט מיט דעם פאריזער יודישען קינד, אריינטרעטען אין פאמיליערע בעציהונגען צו זיין אויס דענקען און פיהלען — דארף מען זיך אויפמערקזאם צוקוקען צו זיין בענעהמען זיך לגבי זיינע עלטערן און אין וואס פאר א שפילען עס שפילט זיך: מיט איין ווארט: דער אויסגאנגס-פונקט מוז זיין דאס קינד.

און האט מען עס געטון, מוז מען ווילענדיג צי נישט ווילענדיג — קומען צו גאר טרויעריגע רעזולטאטען.

דאס יודישע קינד אין פאריז קען נישט קיין יודיש, דארף נישט קיין יודיש, אינטערעסירט זיך נישט מיט קיין יודיש, — קוקט אפטמאל אן ווי א ווילדען ווי עפיס א נעגער דעם, וואס רעדט צו איהם אין יודיש און וויל דערוועקען אין איהם א חוש פאר דער שפראך פון זיין טאטען דעם בעל מלאכה און פון זיין מאמען דער בייטארען.

די „משה׳לעך“, די „שלמה׳לעך“ און די „יאנקעלעך“ פון יודישע פערטלען אין פאריז הייסען דא גאר אנדערש: איינער הייסט „מאריס“; דער צווייטער — סאלאמאן“ און דער דריטער „זשאק“. סיי די וואס זענען שוין געבוירען געווארען און זיי די, וואס זענען שוין עטליכע יאהר אין לאנד, אזוי באלד ווי זיי האבען נאר דורכגעמאכט א יאהר פראנצויזישע פאלקס-שולע, זענען זיי שוין אויף 80 פראצענט אסימילירט מיטן פראנצויזישען גייסט און מיט דער פראנצויזישער קולטור. זיי שעמען זיך מיט זייערע טאטע מאמעס, וואס קענען זיך בשום אופן נישט אויסלערנען קיין פראנצויזיש. און די וואס פלוידערן שוין יא אביסעל, צעהארגענען זיי צוויי שפראכען אויף אמאל: אי פראנצויזיש, אי יודיש, פאר זיי זענען זייערע טאטעס א „סאל פאלאנע“ (א שמוציגער פאליאק); זייערע קינדערשע מוח׳לעך קענען אויף קיין פאל נישט בעגרייפען וואס פאר א שייכות זיי האבען מיט די דאזיגע „ווילדע“ מענשען, וואס הייסען: „טאטע-מאמע“.

אט איז דער אספעקט פון צוקונפטיגען יודישען פאריז. אויב עס וועלען נישט כסדר צוקומען נייע עמיגראנטען (און וועגען דעם איז נישטא וואס צו קלערען, די טירען פון פראנקרייך זענען שוין אזוי ווי געשלאסען צוליב׳ן וואקסענדיגען קריזיס אין לאנד — א קריזיס, וואס וועט נאך אודאי לאנג געדויערן) וועלען די קינדער מיט דער צייט ווערען פראנצויזישע יודען, — ד.ה. א ראסע מענשען, וואס האט דיזעלביגע גייסטיגע פערפאסונג ווי די דייטשע יאהודים — מענשען, וואס פערהאלטען זיך לחלוטין פרעמד און פיינטליך צום רענעסאנס פון דער יודישער סאציאליסטיש-געבענער קולטור אין יודיש.

קיין יודישער שול-וועזען עקזיסטירט דא כמעט ווי נישט און קען נישט עקזיסטירען, ווייל דאס זיך לערנען אין די פראנצויזישע פאלקס-שולען איז אבליגאטאריש, ווייל די גאנצע פאליטיק פון דער רעגירונג גייט אויף דעם — די אויסלענדער צו אסימילירען, זיי צו מאכען פאר פראנצויזען אין פולען זין פון ווארט און ווייל... ווייל מען קען נישט — ווען עס זאל שוין יא געלונגען ארויסצוקריגען פון דער מאכט א בעווילליגונג צו עפענען יודישע פאלקס שולען, — צונויפבריינגען די געהעריגע געלט-מיטלען. צווישען די געציילטע יודישע „קולטור-טוער“ איז נאך דערצו פערהאן אזא מחיצה — א פאליטישע, וואס עס וועט ביז גאר שווער זיין אריינצופירען...

קיין יודישער שול-וועזען עקזיסטירט דא כמעט ווי נישט.

איך האב געזאגט „כמעט“, ווייל איך קען דאך נישט איינגאנצען איגנארירען די יודישע שולען — ענטשולדיגט, איך האב זיך פערריעדט! — די תלמוד תורות, האב איך געוואלט זאגען, וואס דער ציוניסטישער און רבנישער דאקטאר אייזענשטאדט האט געגרינדעט אין די פאריזער בתי-מדרשים.

מען זשאלעוועט נישט קיין געלד און מיה, אבי נאר דאס יודישע קינד זאל נישט ווערען אפגעריסען פון דעם יודישען פאלק.

צוויי מאל א וואך — מאנטאג און דאנערשטאג — דאן ווען די קינדער האבען פריי פון די פראנצויזישע שולען, פערנארט זיי דר. אייזענשטאט דורך זיינע שלוחים אין די דאזיגע חדרים אריין — דארט שטאפט מען זיי אן מיט עברי און די קלאנגען פון „התקוה“; מען לערנט מיט זיי זאגען קדיש, טאמער שטארבט חלילה זייערער א טאטע, אדער א מאמע; מען זאגט זיי, אז זיי זענען יודען.

נישט געקוקט אבער אויף דר. אייזענשטאט אויף אנ׳אמתן אויסגעצייכענט גוטע כונות, זענען דאך זיינע חדרים נישט פאפולער ביי די יודישע פאריזער קינדער, און די לעהרער קומט אן בקריעת ים סוף איינצורעדען די קינדער, זיי זאלען קומען רעגעלמעסיג און צו דער צייט, נישט א מינוט פארן ענדיגען די אינטערוועציעס ביי די עלטערן האבען אויך א קנאפע פעולה. ווייל י עלטערען גופא בעציהען זיך אויך אן גרויס התלהבות צו „יודישקייט“, — זיי שיקען די קינדער זייערע אין חדר אריין פשוט, ווייל ס׳איז ענג און שמוציק אין שטוב, ווייל זיי שטערען זיי ביי דער ארבייט, און אויפ׳ן גאס זיי זאלען געהען זיך שפילען — רעגענט אפט, און מען קען זיי נאך איבערפאהרען.

ד״ר אייזענשטאט ווייסט עס אליין אויך זעהר גוט; ער האט שוין נעבעך נישט איינמאל קריעה געריסען איבער דעם אונטערגאנג פונ׳ם נאציאנאלען בעוואוסטזיין אין יודישען פאריז; נישט נאר די קרן קימת פושקעס קערען זיך אום ליידיגע און דער קרן-קימת צענטראלע, נאר אפילו די קינדער פון זיינע נאציאנאלע „בילדונגס-אנשטאלטען“ געהען אויך ארויס פונקט אזוי „טאבולא ראזא“ אין הלכות יודישקייט, ווי זיי זענען אהין אריינגעקומען מיט עטליכע יאהר צוריק.

נישט געקוקט אויף ד״ר אייזענשטאטס יודישע עקשנות האלט זיך דער יודישער גייסט אין אויסלעשען דא. עס וועלען איהם נישט העלפען די קאנפערענצען איינצוהאלטען דאס יודישקייט אין פאריז, וואס עס רופט אלע מאנטאג און דאנערשטיק צונויף, נישט העלפען וועלען זיינע דרשות אין די שוהלען און סינאגאגעס.

דאס יודישע פאלק, דער עם קשה עורף האט איהם, ד״ר אייזענשטאטען, געלאזען אין שטיך, א פאסטוך אן א סטאדע.

די קולטור ליגע האט דא אויך צוויי שולען וואס געפינען זיך ערגעץ אין א ביליארד-צימער פון א קאפע, פערמאגען א קינדער-אודיטאריע נישט גרעסער ווי פון א 20—25 קינדער.

און יודישע עמיגראנטען-קינדער אין שול-עלטער זענען פערהאן אין פאריז אן גוזמא איבער פופציג טויזענד. — קינדער פון ארבייטער! (ניינציג פראצענט פון דעם גאנצען יודישען נייעם ישוב איז א בעל מלאכה׳שער און א פראלעטארישער).

די קינדער קענען קיין שום אכטונג נישט האבען צו א שול אן לערער-מכשירים און איז מעהר נישט ווי א צוגאב-שול — צו א שולע וואס געפינט זיך ערגעץ אין א קאפע, אפהענגיג איטליכעס מאל פון דעם באלעבאס, וואס קען א ליאדע מינוט ארויסטרייבען אי זיי אי דעם לערער אויף דער גאס ארויס.

איך האב דאס פראבלעם געשטעלט, אנ׳אויסוועג זעה איך דערווייל נישט.

אפשר וועט זיך גרינדען א יודישע קולטור געזעלשאפט, וואס וועט קענען קאארדינירען איהר ארבייט און דאך עפעס קענען אויפטון אויף דעם דאזיגען געביט.

און וועט קיין יודיש שול - וועזען דא נישט עקזיסטירען, זענען די אויסזיכטען פון דער יודישער קולטור אין פאריז אין דער צוקונפט זעהר טרויעריגע.

י. ג—ן

די גרויסע עקסקורסיע קיין לובלין

צו בעזיכטיגען די „ישיבת חכמי לובלין“

לובלין, 1. (יט״א טעלעגראפיש). אהער איז דאנערשטאג אנגעקומען אנ׳עקסקורסיע פון מערב-אייראפע, וואס בעשטעהט פון עטליכע צעהנדליג פערזאן די עקסקורסיע איז איינגעארדענט געווארען דורך דעם „קרן התורה“.

צווישען די אנטיילנעהמער אין דער עקסקורסיע געפינען זיך זעהר בעדייטענדע ארטאדאקסישע פערזענליכקייטען פון פיל אייראפעאישע לענדער און פון אמעריקא, ווי: ד״ר דייטשלענדער, ד״ר קארלעבאך, פראפ. פירשט, דער מיטגליד פון דער יור. אגענץ ד״ר לעאן יונג א.א 2

די עקסקורסיע איז געקומען בעזיכטיגען די „ישיבת חכמי לובלין“. פרייטאג איז די עקסקורסיע אויפגענומען געווארען אין דער ישיבה מיט א רעדע פון הרב מאיר שפירא, היינט קומט די עקסקורסיע קיין ווארשא.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 2 יט מנחם אב תרצ״א

אויגוסט
זון-אויפגאנג 3.53
זון-אונטערגאנג 7.27

איטאליענישער שטרייק פון די סעזאן-ארבייטער

(–) צוליב דעם, וואס זיינען רעדוצירט גע־וואָרען די ארבייטס-טעג פון די סעזאָן-ארבייטער, האָבען די ארבייטער בעשלאָסען אנצוהויבען אן איטאליענישען שטרייק. נעכטען און עהערנעכטען זענען די ארבייטער געקומען צו די ברוק-ארבייטען, זיי האָבען אָבער נישט געארבייט.

פער׳חתמ׳עט דעם לאדזער „ארביס״
און ארעסטירט דעם לייטער שירמער

די אַפּערע אין לאָדזער „אָרביס״ האָט אַרויס גערופען אַן׳אומגעהויערע פעראינטערעסירונג. ווי מיר האָבען שוין געשריבען האַנדעלט זיך נישט נאָר וועגען די פאַלשע קרייד-בילעטען נאָר וועגען גרויסע מיסברויכען וואָס זענען פאָרגעקומען אין לאָדזער אָפּטיילונג פון „אָרביס״ גופא. אין צוזאַ־מענהאַנג דערמיט איז אויך אַרעסטירט געוואָרען דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער אָפּטיילונג אויף אַנדזשעיאַ 5 שירמער.

די אויסערגעוועהנליכע קאָמיסיע פון לאָדזער אויספאָרשונגס-אַמט האָבען אַ גאַנצען פרייטאָג־דיגען טאָג נאָכגעפאָרשט די ביכער, דאָקומענטען און קאָרעספּאָנדענץ פון דער לאָדזער אָפּטיילונג פון „אָרביס״.

קודם־כל איז פעסטגעשטעלט געוואָרען טייע־רערע פרייזען פאַר בילעטען ווי ס׳זענען די ווירק־ליכע, דער עודף איז געגאַנגען אין די בעאַמטעס אייגענער קעשענע.

ס׳האָט זיך געטראָפען אַז מעהר בעוואוסטזיניגע קליענטען האָבען זיך וועגען דעם געוואַנדען צום דירעקטאָר פון דער אָפּטיילונג, זייערע אָנקלאַגעס זענען אָבער אָפּגעוואָרפען געוואָרען, ווייל דער דירעקטאָר אַליין איז געווען פערמישט אין דער דאָזיגער אַפּערע.

ס׳זענען אויך ענטדעקט געוואָרען די מיסברוי־כען, וועלכע ס׳איז בעגאַנגען דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער אָפּטיילונג, דער אַרעסטירטער שיר־מער ביים אַרויסגעבען בילעטען אין די ערטער, וואוהין ס׳זענען נישט פערהאַן קיין געדרוקטע בילעטען נאָר מען מוז זיך בענוצען מיט בלאָקען, די מיסברויכען זענען בעשטאַנען דערין וואָס פון דאַגעגען אויף דער קאָפּיע וואָס איז געבליבען אין קוויטונגס־בוך האָט מען געשריבען נעהנטערע סטאַציעס און דעם רעשט געלד האָט מען גענומען פאַר זיך.

ווי ס׳שטעלט זיך איצט אַרויס, האָט דער אָנ־געשטעלטער פון „אָרביס״ מראָוויעץ, וועלכער איז די הויפּט־פיגור אין דער אַפּערע מיט די פאַלשע באַהן־בילעטען געוואוסט וועגען אַלע מיסברויכען פון שירמער׳ן, דעריבער האָט זיך מראָוויעץ אויף דעם געשטיצט, ווייל ער האָט געוואוסט אַז דער די־רעקטאָר וועט איהם גאָרנישט קענען טון.

די קאָנטראָלע אין די ביכער האָט ווייטער בע־וויזען, אַז שירמער האָט צוזאַמען מיט נאָך אַנדערע בעאַמטע פערהאַלטען אין לאָדז דאָס איינקאַסירטע געלד פאַר בילעטען און דערמיט געמאַכט פערשי־דענע געשעפטען.

ס׳איז אויך פערהאַן אַ פערדאַכט, אַז שיר־מער האָט געדרוקט אין לאָדז באַהן־בילעטען און האָט זיי פערקויפט אויסער לאָדז.

די אויספאָרשונגס־מאַכט האָט געפונען אַ ליס־טע פון די פערזאַנען, וועלכע האָבען זיך בענוצט מיט פאַלשע באַהן־בילעטען אין דער ליסטע זענען פערהאַן עטליכע זעהר בעדייטענדע לאָדזער סוחרים די אויספאָרשונג וועט דערווייזען וועד ס׳איז געפאַ־לען אַ קרבן פון די אַפעריסטען און ווער ס׳האָט בע־וואוסטזיניג געקויפט פאַלשע בילעטען.

ווי מען שמועסט, וועט דאָס באַהן־מיניסטעריום אַדורכפיהרען אַ קאָנטראָלע אין אַלע אָפּטיילונגען פון „אָרביס״ און אויך אין די אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען קאָנצעסיעס אויף צו פערקויפען באַהן־בילעטען. ס׳איז אויך פערהאַן אַ מיינונג, אַז דער „אָרביס״ זאָל בכלל פערמאַכט ווערען.

ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אַז דער דירעקטאָר שירמער איז בשעתו געווען פערמישט אין דעם בעקאַנטען פּראָצעס פון די לעמבערגער האָמאָסעק־סואַליסטען און איז צוליב דעם אַ געוויסע צייט געזעסען אין טורמע.

ס׳איז אויך פער׳חתמעט געוואָרען די אָפּטיילונג פון „אָרביס״ אויף נאָוואָמיעיסקאַ 2.

——=:)(:=——

אקעניגליכע מאיעסטעט אין לאדז
היינט קומט פאר א גראנדיעזע ציגיינער-חתונה אויפ׳ן פלאץ פון ל. ק. ס.

(2) מיט עטליכע וואכן צוריק איז איינגע־פלאָסען אין זהער לאָדזער שטאָטישער סטאַראָסטווע אַ בקשה וועגען ערלויבען אַדורכצופיהרען אַ פיי־ערליכע ציגיינערישע חתונה אויפ׳ן פלאַץ פון ל. ק. ס.

לעצטענס האָט די סטאַראָסטווע אַרויסגעגעבען די דאָזיגע דערלויבעניש.

די חתונה וועט אַלזאָ, פאָרקומען היינט, און אָנ־הויבען וועט זי זיך 1 בייטאָג.

די הויפּט־ראָליע אין דער חתונה וועלען, פער שטייט זיך, שפּילען חתן־כלה: מאַריאַ־העגרי גראַ־מאַן (22 יאָהר אַלט), און יאַן טשאַרי (23 יאָהר אַלט).

העגרי גראַמאַן איז אַ שוועסטערן־טאָכטער פון דעם ציגיינער־קעניג טשוויער, און דערמיט דער־קלעהרען זיך די ספּעציעלע הכנות, וואָס ווערען געמאַכט צו דער היינטיגער חתונה.

עהערנעכטען נאָך, זענען אין צוזאַמענהאַנג מיט די חתונה־צערעמאָניעס געקומען קיין לאָדז ציגיינער – דעלעגאַציעס פון דערהויפּט פון. מזרח־גאַליציען דערנאָך פון פּויזנער קאַנט (וואו עס וואוינט דער חתן), און דעפּוטאַ־ציעס פון ציגיינער־אַבאָזען פון סלאָוואַקיען.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט אין דער חתונה אויך אַנטיילנעהמען זיין קעניגליכע מאַיעסטעט, טשוויעק, דער קעניג פון די פּוילישע ציגיינער.

א דירה=קאנפערענץ

צוליב דעם שארפען פּראָטעסט פון די אינ־טעלעקטועלע ארבייטער, צוליב די שווערע בעדינ־גונגען, אויף וועלכע דער פערזיכערונגס-אנשטאלט פאר אינטעלעקטועלע ארבייט, גיט וואוינונגען אין זיינע ניי-אויסגעבויטע הייזער אויף גאווא-פאביא־ניצקא גאס, איז נעכטען פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען דער דירעקציע פון אנשטאלט און פאר־שטעהער פון די אינטעלעקטועלע ארבייטער, די לעצטע האבען געפאדערט ביליגער מאכען דאס דירה-געלד, (א שטוב מיט א קיך קאסט דארט 40 זל. א חודש) און אפשאפען די גאראנטיע, וואס דער לאקאטאר דארף געבען אין דער הויך פון 6 חדשים׳דיגען דירה-געלד. צו קיין הסכם איז נישט געקומען.

פליה-קאנטראלע פון ארבייטסלאזע

(א) מארגען וואך איז אין דער לאדזער וואיעוואדזטווע געבילדעט געווארען א פליה־קאנטראלע איבער ארבייטסלאזע, וואס נעהמען אונטערשטיצונג פון ארבייטסלאזען-פאנד.

אויב עס ווערט אויסגעוויזען, אז דער אר־בייטסלאזער האט אומבערעכטיגט בעקומען שטיצע – ווערט איהם דאס רעכט אויף ווייטערדיגע שטי־צע אפגענומען, און דער ענין איבערגעגעבען אין געריכט.

די קאנטראלע ווערט אדורכגעפיהרט אין לאדז, פאביאניץ, זגערזש, רודא-פאביאניץ, אלעק־סאנדער, קאנסטאנטין, פעטריקאוו, קאליש, טאמא־שאוו, זדונסקא-וואליא און ראדאמסק.

דער נעכטיגער „אנטי-מלחמה-טאג״
דורכגעפיהרט פיל רעוויזיעס און ארעסטען

(2) אין צוזאמענהאנג מים׳ן נעכטיגען אנטי־מלחמה-טאג״ וואס איז פראקלאמירט געווארען דורך די קאמוניסטען, זענען אין דער שטאט נאך מיט 2 טאג פריהער דורכגעפיהרט געווארען מאסען-רעווי־זיעס און ארעסטען.

עס איז ענטדעקט געווארען א סך קאמפרא־מיטירענדער מאטעריאל.

קיין גרעסערע דעמאנסטראציעס זענען נעכ־טען נישט פארגעקומען. בלויז אין איינינע פונקטען פון דער שטאט האבען זיך געזאמעלט קליינע גרו־פען, וועלכע זענען צוטריבען געווארען פון דער פאליציי.

א פאליציי-פאטרול האט אויך נעכטען ארע־סטירט 2 בחורים און 2 מיידלעך פון טאמאשאוו.

זגערזשער 17 לאדזער פאלקס=טעאטער זגערזשער 17
דירעקציע נ. גאלדשטיין.

גאסטראלען פון די בעוואוסטע ארטיסטען
בערטא זאסלאווסקא, לעאן געטליכערמאן
מיט׳ן אנטייל ש. הערשקאוויטש און ה. באלבירסקי

היינט זונטאג און דינסטאג, 4-טן, 9 אוו. פרעמיערע! צום 1. מאל אין פאלקס־טעאטער! סענסאציאנעל! אקטועל! אמוזי־רענד! שפאנענד! שענסטער שלאגער!
אלע ארטיסטען אין נייע ראלען!
מישקע באסיאק
(חיים, זיסע חיים)
אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ.

מאנטאג, 3-טן, מיטוואך, 5-טן, 9 אווענד צום 1. מאל אין פאלקס-טעאטר! פרעמיערע
אויסערגעוועהנליכע סענסאציע! – אנציהענד!
אינטערעסאנט! געלעכטער ביז טרעהרען!
בלוטיגע נקמה
אין 3 אקטען מיט געזאנג און טענץ
פון וו. סיגאל.

דאנערשטאג, דעם 6-טען, 9 אין אווענד – גרויסע סיורפריז=פארשטעלונג
נור 1 מאל! נוצט אויס די געלעגענהייט! אלע זיץ-פלעצער צו 1 זל.
ווער סיקויפט פריהער א בילעט בעקומט א בעסערן פלאץ! די שיינע קאמישע אפערעטע,
15 נומ׳ נעזאנג וואס ווערט געשפילט מיט׳ן גרעסטען ערפאלג שיינע טענץ
„יודעלעס בר=מצוה״ אין 3 אקטען מיט פראלאג פון ב. טאמאשעווסקי

עס נעמען אנטייל די נייע אנגאזשירטע ארטיסטען לויט א. ב.: פרויען: בעזמאן, גאט־פריד, זאסלאווסקא; מענער: אריעל, באלבירסקי, בראנשטיין, געטליכערמאן, גאטפריד. הערשקאוויטש, נייהויז, פאלאנסקי. ∴ מוזיק-לייטונג – מ. קאכאנאווסקי, טעכנישע לייטונג – ד. אריעל, סופלאר – וו. נייהויז. בילעטען צו בעקומען אין קאסע

פון דער „ווידזעווער מאנופאקטור״
די אונטערהאנדלונגען אין דאנציג; רעדוקציע פון ביורא=בעאמטע

(2) די אונטערהאנדלונגען פון דער „ווידזע־ווער מאנופאקטור״ מיט די קרעדיטארען, וואס זע־נען עטליכע טעג געפיהרט געווארען אין ווארשא, זענען איצט איבערגעטראגען קיין דאנציג, וואו עס איז אויך געקומען איינער פון די הויפּט-קרע־דיטארען פון אלעקסאנדריע.

די אונטערהאנדלונגען וועלען נאך וואהר־שיינליך דויערן דעם היינטיגען טאג. אין זיי נעמט א פערזענליכען אנטייל פּרעזעס אסקאר קאן.

נעכטען איז אין דער „ווידזעווער מאנופאק־טור״ אדורכגעפיהרט געווארען א רעדוקציע פון אנ׳ערך 20 פראצענט ביורא-אנגעשטעלטע. ביי די איבערגעבליבענע האט מען געריסען 20 פראצענט שכירות.

די רעדוקציעס זענען געמאכט געווארען צו־ליב דער פערקלענערטע צאהל ארבייטער.

ס׳פעהלט דאך צום צאהלען,
טא נאט אייך א צולאג׳ל — „קאנאליזאציע״

דער מאגיסטראט האט שוין איבערגעשיקט אויפפאדערונגען צו אלע ווירטסלייט, וועלכע געני־סען שוין פון דער קאנאליזאציע, איינצוצאהלען די ערשטע ראטע פון די קאנאליזאציע אפצאהלען.

די אפצאהלען נעמט דער הויז-ווירט פון די לאקאטארען: פאר בענוצען זיך מיט א „זלעוו״ 10 א וואננע 15 זל, און א קלאזעט 30 זל. א יאהר.

מיר בעמערקען, אז די אפצאהלען זענען נאר חל אין די הייזער, וועלכע זענען שוין פעראייניגט מיט דער קאנאליזאציע-נעץ

קנאפ הנאה פון דעם „מעסמאטעו״
אויפגעבראכען די קאסע פון ראדאגאשטשער גמינע-אמט

(2) נעכטען ביינאכט האבען געשיקטע קאסע־ברעכער, אויפגעשניטען די קאסע פון ראדאגאשט־שער גמינע-אמט און ארויסגעגנבעט פון דארטען... 200 זלאטים.

דער פערגעניגען זייערער פון דער „ארבייט״ האט געזאלט זיין א גרעסערער, ווייל מיט עטליכע טעג צוריק האט די קאסע געהאט ליגען א גרעסע־רע סומע. צונויפגעזאמעלט פון שטייערן א. א. אפצאהלונגען.

דאס געלד איז אבער בעצייטענס ארייגגע־טראגען געווארען אין באנק, און די קאסע-שניי־דער האבען זיך פשוט א ביסעל פערשפעטיגט.

ווייזט דאך טאקי אויס, אז נישט אלץ, וואס ווערט געמאכט צו דער צייט איז לטובה... פון ביי־דע צדדים.

——=[][]=——

א לאדזער פויגעל=בחור
וועלכען געריכטען משפט׳ן „הורטעם״

אין די יאהרען 1928 און 1929 האט זיך בערימט געמאכט מיט זיינע בערי־המטע אפערעס א געוויסער סטאניסלאוו צערערבוים:

ער האט זיך אנגעגעבען אלס פראקוראר, שטייער-אינספעקטאר, טיורמע-אינספעקטאר, קאנט־ראלער פון דער העכסטער מלוכה-קאנטראל און אזוי ארום אויסגענארט אין לאדז, פיעטרקאוו, לעמ־בערג, ווארשא גרעסערע סומען געלד.

צערערבוים איז שוין איינמאל פערמשפט געווארען אויף 6 יאהר טורמע, ער איז אבער אנט־לאפען, ווען א מאליציאנט האט איהם אין לאדז איבערגעפיהרט פון איין טורמע אין דער אנדערער. אויף דער פריי האט ער ווידער געמאכט די פער־שידענסטע שפיצלעך ביז ענדליך איז ער אין דע־צעמבער פ. י. געכאפט געווארען אין ווארשא.

פרייטאג איז פארגעקומען צערערבוימס פּראָ־צעס און דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף ערישע 1 יאהר מיט 4 חדשים טורמע.

באלד דערויף איז פארגעקומען א צווייטער פראצעס געגען דעמזעלבען סט. צערערבוים, וועל־כער איז בעשולדיגט געווארען, אז אין חודש מאי פ. י. האט ער פערגוואלדיגט א געוויסע אניעלא סאקאלאווסקא און ביי איהר צוגעגנבעט א פאס. דער פראצעס איז פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען.

צערערבוים איז פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

דער קאלטער מערדער פון זיין פרוי

אנגעשטעלטער דערטרינקט זיין ווייב אין א ברונעם און מאכט זיך געפגרט...

(2) נעכטען בייגאכט, 11 א זייגער זענען אויף זובאדזשער גאס 7 ארויסגערופען געווארען פאגאטאוויע און פייערלעשער כדי ארויסצוראטעווען פון דעם ברונעם אין יענעם הויף די 39-יעהריגע עלזשביעטא יאגיעלסקא (א מוטער פון 3 קינדער), וועלכע האט זיך אין ברונעם אריינגעווארפען, כדי צו בעגיין זעלבסטמארד.

מען האט אבער די „זעלבסטמערדערין" ארויסגענומען פון ברונעם א טויטע, און דער מאן איהרער, פיאטר יאגיעלסקי (37 יאהר אלט) האט ערקלערט אז די פרוי איז בעגאנגען איהר פערצווייפעלטען שריט, מחמת ער האט נישט געלעבט מיט איהר בשלום.

בכלל האבען אלע ערקלערונגען זיינע געהאט דעם פנים, ווי ער וואלט געווען פולשטענדיג אין ארדענונג און „גאט די נשמה שולדיג"...

בעת מען האט אבער ארויסגעצויגען דעם טויטען קערפער, האט דער דאקטאר פון פאגאטאוויע אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם מערקווירדיגען פרט, אז דער קאפ פון דער זעלבסטמערדערין איז געווען צו פעסט פערבונדען מיט א טיכעל.

מען האט ביי יאגיעלסקין אין דער וואוינונג געמאכט א רעוויזיע און דעם רעזולטאט פון וועלכער מען האט אין דער שאפע געפונען זיינעם א נאסען אנצוג און דורכגענעצטע שטיוועל.

מען האט יאגיעלסקין ווידער גענומען אויפ'ן פערהער און ער האט דערקלערט, אז מיט דער הילף פון א „קולקע" האט ער זיך ארונטערגעלאזט אין ברונעם, כדי צו ראטעווען דאס ווייב, אבער דאס איז איהם נישט געלונגען. דערביי האט ער אדורכגענעצט זיין אנצוג און די שטיוועל.

אלס בעווייז, אז זיין ווייב האט זיך ארומגעטראגען מיט זעלבסטמארד-פלענער האט ער פארגעשטעלט א בריף, וואס איז כלומרשט געשריבען געווארען דורך איהר — אזא מין צעטעל, אויף וועלכער עס איז געווען אנגעשריבען אז זי וועט זיך דאס לעבען בעהמען.

די אויפפיהרונג אבער פון יאגיעלסקין האט זיך דער פאליציי אויסגעוויזען פאר פערדעכטיג, ובפרט נאך וואס די יאגיעלסקיס האבען געוואוינט אליין אויפ'ן שטח פון מאורעס ציגעלניע, און יאגיעלסקי האט געקאנט דערטרינקען סיין ווייב אזוי אז קיינער זאל עס נישט בעמערקען...

אין משך פון דער ווייטערדיגער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס צעטעל וואס איז כלומרשט אנגעשריבען געווארען דורך זיין פרוי האט נישט געקאנט פון איהר געשריבען ווערען, ווייל זי האט קוים געקאנט לייענען און שרייבען — לחלוטין נישט...

מ'האט אלזא דעם פערברעכער צוגעשטעלט צו דער וואנד, ביז וואנען ער האט זיך מודה געווען, אז זיין ווייב איז נישט בעגאנגען זעלבסטמארד און אז ער גופא האט אנגעשריבען דעם צעטעל.

לויט די איצטיגע רייד פון יאגיעלסקי האט זיך די מעשה פארגעשטעלט אזוי:

ער מיט'ן ווייב האבען נישט לאנג צוריק געקויפט א פלאץ אויף וועלכען זיי האבען אויפגעשטעלט אנ'אייגענע הייזקע. דערביי האט עלזשביעטא לעצטענס גענומען א הלואה ביי איהר ברודער אויף צו פערענדיגען די הייזקע, גראד האט יאגיעלסקי געברויכט געלד, האט ער געפאדערט ביי זיין ווייב, זי זאל איהם געבען דאס געבארגטע ביי איהר ברודער. זי האט איהם דאס געלד נישט געוואלט געבען, נא-ון אזוי-ווי ער איז צו איהר צוגעשטאנען, האט זי ארויפגעכאפט אויפ'ן קאפ א טיכעל און ארויסגעלאפען אויפ'ן הויף. יאגיעלסקי האט דעריאגט זיין ווייב, מחמת ער האט געוואוסט אז די פרוי זיינע ביי זיך האט דאס געלד, 300 זלאטעס, האט ער זיי ביי איהר געוואלט אפנעהמען אויף ס'כוח, עס האט זיך צווישען זיי אנגעהויבען א שטארקער גערانגעל, בעת וועלכער דער מאן מאן האט צוגעקרעמפעוועט דער ווייב זיינער דאס טיכעל אויפ'ן האלז. דאן האט זי פערלוירען דאס גלייכגעוויכט און אריינגעפאלען אין דעם ברונעם.

לויט דער דאזיגער ערקלערונג איז זיכער, אז יאגיעלסקי האט בכיוון אריינגעשטויסען זיין ווייב אין ברונעם, און דערנאך האט ער זיך אראפגעלאזט אונטען, כדי צו איבערצייגען זיך, אז זי איז דערטרונקען געווארען, אדער כדי צו שטערען איהר צו דערראטעווען זיך.

בעת דער אויספארשונג איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז פיאטר יאגיעלסקי אנ'אנגעשטעלטער (א דינער) אין דער קראנקען-קאסע, אין דער 2-טער לעטשניצע (פיעטריקאווער 17) האט פון א בעווייסטער צייט אן געהאט א קאכאנקע, סטאניסלאווא פאוולאווסקא (28 יאהר אלט) פון 11-ליסטאפאדא 20.

וועגען יאגיעלסקי'ס קאלטבלוטיגקייט זאגט עדות דער פאקט, אז נאכ'ן דערטרינקען זיין פרוי, האט יאגיעלסקי זיך איבערגעטון אין א טרוקענעם אנצוג און לאקיערקעס אנגעשריבען דאס בריוועלע, און איז אוועק אין קאמיסאריאט מעלדען וועגען דעם „פאלפאל" ווי אויך צו רופען פאגאטאוויע און פייערלעשער, שוין זייענדיג זיכער, אז דאס ווייב לעבט נישט.

מען האט דערוויל יאגיעלסקין איבערגעגעבען אין רשות פון דער אויספארשונגס-מאכט.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אז אייבער פון זיידנע בגדער פון פראנציסקאנער 57 איז אנ'אנפיהרער פון א גנבים-באנדע און איז שוין א סך מאל געשטראפט געווארען פאר'ן בעגיין פערשידענע פערברעכענס.

ספארט

הכח — ווידזעוו 1:5

ווימא — פ.ס.ה.מ. 0:10

געניזע בעריכטען — מארגען.

רעפעראט פון דר. טארטא-קאווער

ווי מיר דערוויסען זיך, קומט פאר אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארבייטס - פארטיי „האחדות" דער סך-הכל פון 17 ציוניסטישן קאנגרעס. רעפערירען וועט ה' דר. אריה טארטאקאווער מיטגליד פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט. דער רעפעראט האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס.

יחיאל יעקב סטריקאווסקי

נעכטען איז פלוצלינג געשטארבען אין עלטער פון 37 יאהר דער יונגער אבער אנגעזעהענער געזעלשאפטליכער טוער יחיאל יעקב סטריקאווסקי.

דער פערשטארבענער איז געווען איינער פון די גרינדער פון יודישען טורן- און ספארט-פעראיין „בר-כוכבא", פערוואלטונגס-מיטגליד פון „הזמיר" און פון א רייה אנדערע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, ער איז בכלל געווען א פיאנער פון דער יודישער פיזישער און קולטורעלער רענעסאנס.

ער איז געווען אנגעזעהען אין אלע קרייזען ווי ער האט נאר פערקעהרט.

כבוד זיין אנדענק.

די רינג-קאמפן אין צירק

די רעזולטאטען פון די רינג-קאמפען אין צירק פרייטאג אין אווענד זענען געווען פאלגענדע:

דער יורישער אטלעט קראוזער האט זיך זעהר גוט געהאלטען אין זיין קאמף מיט פינעצקי, ער האט זיך אבער געמוזט אונטערגעבען, נישט אויסהאלטענדיג דעם „נעלסאן" מיט פינעצקי'ן.

קראוזער ציהט זיך דערוויל ארויס פון טורנור, ווייל ער איז קראנק געווארען. שטשערבינסקי — שטיבאר — אונענטשידען.

שטעקער האט אין דער 28. מינוט בעזיגט סאן-מארס'ן. פאשאוו האט אין דער זעקסטער מינוט בעזיגט סאסארסקי'ן.

די נעכטיגע רעזולטאטען זענען פאלגענדע:

סאסארסקי האט בעזיגט פיעטישאקן, יאגא האט לבעזיגט ופאו, סאן-מארס טשערבינסקין דער קאמף שטיבאר — מארטינאוו איז בעשטראפט געווארען מיט 58 זל. שטראף פאר ברוטאל קעמפען, פאשאף האט בעזיגט פינעצקין אויף פונקטען אין דער 70 מינוט.

היינט קעמפען שטשערבינסקי — מארפינאוו, סאסארסקי — וויינורא, שטעקער פאשאוו, סאן-מארס — פינעצקי (דעצידירענדער רעוואנזש-קאמף), שטיבאר — יאגא (דעצידירענדען).

מאנאדא

די פאריגע וואך איז געעפענט געווארען אנ' „עלעקטרישע קאווע ברענעריי" א. א. „מאנאדא" אויף דער פשעיאזד 2. די פירמע „מאנאדא" בלייבט אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען פאכמאן פון דער קאלאניאל-בראנזשע. זי עמפעהלט יעדע 15 מינוט פריש געברענטע אויסגעצייכענטע קאווע. שטענדיג אויף לאגער טעה און קאקאא פון די פארנעהמסטע סארטען.

ביי העמאריד-ליידען

פערשטאפונג, דארם-רינטען, רייף-שטערען, ברוסט בעקלעמענהייט, שווינדעל-אנפאלען ברינגט דער נעברויך פון נאטירליכען ביטער וואסער

FRANCISZKA JÓZEFA

שטענדיג אנ'אנגענעהמע ערלייכטערונג. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקען.

ביז'ן 15. ד. ח.

דארפען איינגעצאהלט ווערען די א-קאנטעס אויפ'ן וועגען-פאנד

(2) די פינאנץ-מאכט האט זיך געווענדעט צו די אינהאבער פון טאקסובוקעס וועגען איינצאהלען די א-קאנטאס אויפ'ן וועגען-פאנד ביז'ן 14. ד. ח.

דער דאלאר איז לאדן

נעכטען איז דער אפיציעלער קורס פון דאלאר געווען 901,50. נישט אפיציעל 903 ביי א רוהיגער טענדענץ.

לאדזער 8-פראצענטיגע ליסטעס

נעכטען איז קיין אפיציעלער קורס נישט געווען — נאר פריוואט פון 6530 ביז 66 ביי א רוהיגער טענדענץ.

אמטליכעס

(—) נעכטען איז ארויסגעפאהרען אויף אורלויב דער פארזיצער פון דער האנדעלס-אפטיילונג ביים קרייז-געריכט, ריכטער יוזעף קישמישיאן.

* * *

ס'איז צוריקגעקומען פון אורלויב און צוגעטרעטען צו זיין אמט דער לייטער פון 10. פאליציי - קאמיסאריאט, אויבערקאמיסאר באלעסלאוו גזשיוויאק.

* * *

מארגען קומט צוריק פון זיין אורלויב דער לאדזשער פאליציי-קאמענדאנט, אינספעקטאר אנאטאל עלזעסער-ניעדזעלסקי.

* * *

(א) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און אנגעהויבען אמטירען דער לייטער פון דער צווייטער אפטיילונג פון דער פינאנץ-קאמער יוזעף שידארסקי.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: ק. ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקא 27).

קרייז-צוזאמענפאהר

פון פוילישע פראפעסיאנעלע פעראיינען

(2) דעם 15 ד.ח. וועט פארקומען א צוזאמענפאהר פון פוילישע פראפעס. פעראיינען מיט'ן אנטייל פון דעלעגאטען פון געוו. קאנגרעס-פוילען ארגאניזאציעס.

דער צוזאמענפאהר וועט פארקומען דעם 15 און דעם 16 ד. ח.

ער ווערט צוזאמענגערופען אין שייכות מיט דער 25-יאהריגער עקזיסטענץ פון די פראפעס. פעראיינען.

פארקומען וועט דער צוזאמענפאהר אין היגא „אשוויאטאווי" אויפ'ן וואדני רינעק.

צוגעמאכט עטליכע ארב.-פעראיינען

96 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען

(—) די אויספארשונגס-מאכט האט פעסטגעשטעלט, אז עטליכע פראפעסיאנעלע ארבייטער-פעראיינען אין לאדז פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט.

לויט א בעשלוס פון פראקוראר זענען נעכטען פערחתמעט געווארען די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון די באנד-ארבייטער פאדלעשנא 26, פון די בעקליידונגס-אינדוסטרי (דריטע אפטיילונג) זאכאדניא 66 און לעדער-ארבייטער גדאנסקא 4.

אומעטום זענען צוגענומען געווארען אלע ביכער, פאפירען און דאקומענטען.

אלע אנוועזענדע בעת די רעוויזע אין די דאזיגע פעראיינען זענען איבערגעפיהרט געווארען אין אויספארשונגס-אמט.

צוזאמען זענען איינגעזעצט געווארען אין ארעסט 96 פרזאן.

טייערער געווארען וואורשט

(—) די מאגיסטראט-קאמיסיע פעסטצושטעלען די פרייזען פון לעבענס-מיטעל-פראדוקטען האט אויף דער נעכטיגער זיצונג בעשלאסען צו העכערן די פרייזען אויף פלייש אויסארבייטונגען און וואורשט מיט 5 — 20 פראצענט.

יודיש טעאטער

אין „פילהארמאניע"

20 נארוטאוויטשא 20

דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאן.

א רעקארד פון ערפאלג

— האבען די —

גאסטראלען פון ווארש. אפערעטן-סטאר-ארטיסטן

היינט זונטאג, 9 אין אווענד

2 גרויסע 2 פארשטעלונגען

פאר 1 קלייגעם בילעט

— I. —

פון ווייטן סיביר

(פאניע די אנארכיסטקע)

אין 3 אקטען מיט א פראלאג

מיט פיל געזאנג און טענץ.

פונקט 11.30 אין אווענד

— II. —

גראנדיעזע, פרעהליכע אינטערעסאנטע רעוויע

א.נ.: „מ'פייפט אויפ'ן קריזיס"

א געמיש פון דראמע, אפערעטע, רעוויע, קאבארעט און אנד. שלאגערלעך.

1 בילעט

גילטיג אויף ביידע פארשטעלונגען!

מארגען מאנטאג פאפול. פארשטעלונג פון 50 גר. די גרויסע אפערעטע

„דער בלינדער פאיאץ"

ער קאפיעט מיט'ן קאפ

אבער עס העלפט איהם נישט, דעם ראווער-גנב

(2) יוזעף ווראבלעווסקי איז פון פאך אנ'אינקאסענט, און אזוי-ווי די דאזיגע ארבייט פאדערט לויפעניש (בפרט אין דער איצטיגער צייט) האט ער זיך געקויפט א ראווער, און ס'איז איהם בעקוועם.

איז ווי ער גייט אזוי אריין אויף ריבנא 10 איינקאסירען עפיס א חוב, און לאזט איבער אין טויער זיין ראווער, איז זיך אויף איהם „מרחם" סטעפאן מיקאלאטשיק פון זגערזשער 85, אויך א „פאכאוויעץ", אנ'אלטער גנב. און לויף זיך איהם.

האבען פאליציאנטען איהם אזוי לאנג נאכגעיאגט ביז זיי האבען איהם דאך געכאפט און אפגעפיהרט, וואו סע דארף צו זיין.

ס'זאגט זיך אבער לייכט ארויס „כאפען" אזא מיקאלאטשיק'ן...

ביז מ'האט איהם גענומען אין די הענד אריין, האט ער זיך צוויי מאל ארויסגעריסען, קאפענדיג די פאליציאנטען מיט'ן קאפ אין זייערע בייכער...

א נייע באנק-אפערע

מיסברויכען אין דער קאאפעראט. פאלקס-באנק אין אלעקסאנדער

(א) עס איז איצט ענטדעקט געווארען, אז אין דער קאאפעראטיווער פאלקס-באנק אין אלעקסאנדער (לודאווי באנק ספולדזשעלטשי), וואס עקזיסטירט שוין העכער 10 יאהר, — זענען לעצטענס געמאכט געווארען גרויסע מיסברויכען.

דער דירעקטאר פון דער באנק קאזשימיערש ראדאמינסקי וועלכער איז די מיסברויכען בעגאנגען איז אפגעשטעלט געווארען אין דער ארבייט.

ענטדעקט איז די אפערע געווארען דורך דער נייער פערוואלטונג, וועלכע האט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע און פעסטגעשטעלט א סך פיקטיווע קאנטא'ס און א גרויסע צאהל פראטעסטירטע, נישט אויסגעקויפטע וועקסלען.

ווייטער איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין קורס געפינען זיך פאלשע וועקסלען אויף אנ'ערך 6000 זלאטיס, וועלכע די באנק האט אנגענומען אויף דיסקאנטא, און אויף וועלכע ס'איז נישטא קיין דעקונג.

צווישען די קליענטען פון דער באנק איז ענטשטאנען א פאניק, און זיי האבען בעלאגערט די קאסעס פון דער באנק מיט דער פאדערונג צוריקצוצאהלען זייערע דעפאזיטען.

די פערוואלטונג ווענדט אן אלע מיטלען, אז די קליענטען פון דער באנק זאלען פון דער אפערע נישט ליידען.

קאָמוניקאַט פון סיים-קלוב פון יודישען נאַציאָנאַל-ראַט

וועגען רעכט פון רבנים צו בעטייליגען זיך אין דער קאָנסטיטואירונג פון די קהלות

וואַרשא (יט"א) פון סיים־קלוב פון יודישען נאַציאָנאַל־ראַט האָבען מיר בעקומען פאָלגענדען קאָמוניקאַט צו פערעפענטליכען:

„די אגודת הרבנים" אין פּוילען האָט פערעפענטליכט אַ ערקלערונג אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ווענדונג פון דעפּ. גרינבוים אין נאָמען פון סיים־קלוב פון יודישען נאַציאָנאַל־ראַט צום מיניסטער פון בילדונג און רעליגיעס וועגען צוריקציהען דעם לעצטען צירקולאַר פון מיניסטעריום, לויט וועלכען עס דאַרפען די רבנים אין די ניי־געוועהלטע קהלות אַנטיילנעמען אין די וואַהלען פון די פאָר־זיצענדע פון די קהלות־פערוואַלטונגען.

די ערקלערונג פון דער „אַגודת הרבנים" בע־רוהט אויף אַ מיספערשטענדניש. דער צוועק פון בריף פון סיים־קלוב איז געווען קודם־כל אָנצווייזען אויף דער אומגעזעצליכקייט פון דעם אויבענ־דערמאָנטען צירקולאַר, וועלכער געפינט זיך אין אַ בולטער סתירה צו די פערפליכטענדע געזעצליכע פאַרשריפטען. עס פערשטעהט זיך, אַז פון די דאָ־זיגע פאַרשריפטען דרינגט אויך אַרויס, אַז אַ ריב האָט נישט קיין רעכט געוועהלט צו ווערען אַלס פאָרזיצענדער פון דער קהלה־פערוואַלטונג, וועגען וואָס, אַגב איז אין׳ם בריף צום מיניסטער קיין וואָרט נישט געווען, וואָרום אין צירקולאַר גופא, וואָס פערברייטערט אומגעזעצליך די רעכט פון די רבנים, ווערט בפירוש געזאָגט, אַז אַ רב קאָן נישט געוועהלט ווערען אַלס פאָרזיצענדער פון דער קהלה־פערוואַלטונג. די סיבה דערפון איז קלאָר — דאָס געזעץ בעטראַכט די רבנים בלויז אַלס רעליגיעזע פאָרשטעהער, בעת די פערוואַלטונג און דער ראַט פון די קהלות זענען אָרגאַנען פון דער יודישער זעלבסטפערוואַלטונג נישט נאָר אין רעליגיעזע ענ־ינים. אויב עס איז אין די פאָריגע יאַהרען וואו נישט וואו געוועהלט געוואָרען אַ רב אַלס פאָרזיצענ־דער פון דער קהלה־פערוואַלטונג איז דאָס פּאַרגע־קומען געגען געזעץ. אגב, לויט די אינפאָרמאַציעס, וואָס מיר בעזיצען, זענען דאָס געווען איינצעלנע אויסנאַהם־פאַלען.

די בעהויפּטונג פון דער „אַגודת הרבנים", אַז די פאָרדערונג פון דעפּ. גרינבוים פיהרט דערצו, אַז מען זאָל די רבנים לגמרי בערויבען זייערע לאַנג־יעהריגע רעכט, איז הערייבער אינגאנצען אונבע־גרינדעט.

די „אַגודת הרבנים" וויל אויסנוצען אַ צירקולאַר, וואָס ברעכט דאָס געזעץ, כדי צו פערברייטערען די רעכט פון די רבנים, כדי צו בעקומען אַזעלכע רעכט, וועלכע זיי האָבען נישט געהאַט אַפילו אין די צייטען פון ועד ארבע ארצות, אויך דאַן זענען געווען שתי־רשויות: רבנים בעזונדער און ראשי־קהל און פרנסים בעזונדער".

גרינדונג פון אַלאַנד=קאָאָפּעראַטיוו „תוצרת הארץ" אין פּוילען

עס איז שוין היינט אַלגעמיין אָנערקענט די וויכטיגקייט פון דער אויפגאַבע צו שאַפען אין פּוי־לען אַ גרויסען אָפּזאַץ־מאַרק, פאַר דער ארץ־ישראל פּראָדוקציע („תוצרות הארץ")! דער דאָזיגער אָפּ־זאַץ־מאַרק וואָלט מעגליך געמאַכט די אויסברייטע־רונג און פערשטאַרקונג פון אונזערע ווירטשאַפטלי־כע פּאָזיציעס אין ארץ־ישראל און גלייכצייטיג וואָל־טען זיך געעפענט נייע אויפנאַהמס־מעגליכקייטען פאַר יודישע עולים פון פּוילען.

במשך פון דער לעצטער צייט זענען שוין ביי אונז געמאַכט געוואָר׳ען פיל פּרובען אויף דעם גע־ביט. די דאָזיגע פּרובען האָבען אומצווייפעלהאַפטיג בע־שטעטיגט פאָלגענדעס: א) אַז פון ארץ ישראל קאָן מען אימפּאָרטירען קיין פּוילען אַ גרויסע צאָהל פּראָדוקטען און אויסאַרבייטונגען פון צווישען די וועלכע פּוילען פיהרט אַזוי אויך, אַריין פון אַנ־דער עלענדער, ב) אַז די ארץ־ישראל פּראָדוקטען זענען קאָנקורענץ פעהיג סיי לויט קוואַליטעט, סיי לויט פּרייז, ג) אַז די יודישע בעפעלקערונג בע־ציהט זיך מיט סימפּאַטיע צו די אַרטיקלען פון „תוצרת הארץ".

אַזוי אָבער ווי דער גאַנצער ענין איז ביי אונז אַ נייער, פאָדערט זיך גרויסע אָנשטרענגונגען סיי בנוגע דער אָרגאַניזירונג פון אימפּאָרט, סיי בנוגע דער איינאָרדנונג פון פערקויף און דער פּראָפּאַגאַנ־דע. עס איז דעריבער נויטיג אָנצונעהמען אַלע מיט־לען, כדי די דאָזיגע התחלה לייכטער צו מאַכען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען אַ ריי טוער פון געזעלשאַפטליכע קרייזען געקומען צום אויספיהר, אַז די דאָזיגע אויפגאַבע קאָן בעדייטענד ערלייכטערט ווערען און די רעזולטאַטען קאָנען זיין גאַנץ בעדייטענדע, ווען די אַקציע זאָל קאָנצענטרירט ווערען אין די הענד פון איין גרויסען לאַנד־קאָאָפּעראַטיוו. וועלכער זאָל האָבען אַ נעץ פון אָפּטיילונגען אין גאַנצען לאַנד און זאָל אַזוי אַרום זיך קאָנען שטיצען אין זיין אַרבייט אויף גרויסע מאַסען מיטגלידער און אַנהענגער.

די אַנהענגער פון דעם דאָזיגען געדאַנק זענען אויך גלייך צוגעטרעטען איהם צו רעאַליזירען. עס איז צונויפגערופען געוואָרען אַ אָרגאַניזיר־פער־זאַמלונג אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען און רעגיסטרירען אַ לאַנד־קאָאָפּעראַטיוו אונטערן נאָמען „תוצרת הארץ".

לויט די בעשלוסען פון דער דאָזיגער גרינ־דונגס־פערזאַמלונג שטעלט זיך דער קאָאָפּעראַטיוו „תוצרת הארץ" פאָלגענדע נאָהענטסטע אויפגאַבען:

1) ווערבירען אין גאַנץ פּוילען מיטגלידער פאַר׳ן קאָאָפּעראַטיוו, וועלכע זאָלען גלייכצייטיג דערמיט בילדען די שטענדיגע אַרמיע פון קאָנסומענטען פון ארץ־ישראל פּראָדוקטען.

2) אין ערטער, וואו עס וועלען זיין מינדעס־טענס 100 מיטגלידער, וועט דער קאָאָפּעראַטיוו עפענען ספּעציעלע פערקויפס־שטעלען פון „תוצרת הארץ" פאַר׳ן הורט און דעטייל־פערקויף, די דאָ־זיגע פערקויפס־שטעלען, וואָס וועלען געוועהנליך ענטשטעהן אין די גרעסערע פונקטען, וועלען האָ־בען זייער טעטיגקייטס־געביט אויך אין אַרומיגען ראַיאָן.

כדי צו ערמעגליכען אַ מאַסענהאַפטע בעטייליגונג אין קאָאָפּעראַטיוו פון אַלע אַנהענגער פון „תוצרת הארץ"־געדאַנק איז בעשטימט געוואָרען אַ זעהר קליינער פיי־אָפּצאָהל, וועלכער קאָן אויך צוליגט ווערען אין ראַטען. הערביי וועלען די מיט־גלידער פון קאָאָפּעראַטיוו געניסען פון אַ ראַבאַט ביים איינקויף.

וועגען אַלע אינפאָרמאַציעס קאָן מען זיך ווענ־דען אויף פאָלגענדען צייטווייליגען אַדרעס:

קאָאָפּעראַטיוו „תוצרת הארץ", וואַרשא, לעשנא 4 וו. 6.

צונויפגערופען דעם צענטראַל־ראַט פון „אגודת ישראל"

פּראג (יט"א) דער פּרעזידענט פון אגודת ישראל האָט צונויפגערופען דעם צענטראַל־ראַט פון דער אגודה אויף דעם 18־טען אויגוסט קיין קעניגס וואַרט ביים מאַריענבאַד. מיט אַ טאָג פריהער וועט פאָרקומען אַ בעראַטונג פון דער עקזעקוטיווע פון אגודת ישראל מיט׳ן אַנטייל פון רבנישען ראַט.

אויף דער טאָג־אָרדנונג שטעהען ארץ־ישראל־פראַגען, בעריכטען פון קרן־התורה, בעריכטען פון די יוגענד און פרויען־אָרגאַניזאַציעס פון דער אגודת־ישראל.

אַלגעמיינע אָרגאַניזאַציע פון אונגאַרישע יודען

אין די פעראייניגטע שטאַטען

ניו־יאָרק, (יט"א). די יודיש ־ אונגאַרישע פעראיינען אין אַמעריקאַ האָבען אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָ־רען צו שאַפען אַ פעראייניגונג פון אַלע רעליגיעזע, קולטורעלע און פילאַנטראָפּישע אָרגאַניזאַציעס פון די אונגאַרישע יודען אין די פעראייניגטע שטאַטען.

אין הערבסט וועט פאָרקומען אַ ברייטערע קאָנ־פערענץ אויף וועלכער די פעראייניגונג וועט שוין קאָנקרעט דורכגעפיהרט ווערען, אַלס פאָרזיצער פון אָרגאַניזאַציאָנס־קאָמיטעט איז געוועהלט גע־וואָרען הערמאַן האָפמאַן.

בודזשעט פון ירושלים׳ער אוניווערסיטעט

ציריך, (יט"א) דאָס קוראַטאָריום און אַקאַ־דעמישער ראַט פון העברעאישען אוניווערזיטעט האָט אויף זיין לעצטער סעסיע אין ציריך בעשטע־טיגט דעם בודזשעט פון אוניווערזיטעט אין דער הויך פון 175,000 דאָלאַר. אין פערגלייך מיט׳ן פריהערדיגען בודזשעט בעדייט דאָס אַ פערקלענע־רונג מיט 40,000 דאָלאַר.

די שטיפטונג פון יודיש־ענגלישען פילאַנטראָפּ סער מאָנטעניו בורטו, וואָס ווערט פערווענדעט פאַר דער ווייצמאַן־קאַטעדער בעטרעפט 75,000 דאָלאַר.

ציונ. פעדעראַציע אין ענגלאַנד

אונטערשטיצט די נייע ציוניסטישע עקזעקוטיווע

לאָנדאָן (יט"א) דער עקזעקוטיוו־ראַט פון דער ציוניסטישער פעדעראַציע אין ענגלאַנד האָט אונטער׳ן פאָרזיץ פון דר. אידער אויסגעהערט בע־ריכטען וועגען די בעריכטען פון 17־טען ציוניס־טישען קאָנגרעס. די בעריכטען זענען אָבגעגעבען געוואָרען דורך דר. אידער, ה׳ לעאָנאַרד שטיין, ה׳ מאָריס מייער און ה׳ ב. דזשפּנער.

נאָכדעם איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָ־לוציע, וואָס זאָגט צו די פולע אונטערשטיצונג דער נייער ציוניסטישער עקזעקוטיווע מיט נחום סאָקאָלאָוו בראש און פאָדערט אויף די ענגלישע ציוניסטען צו מאַכען די גרעסטע אָנשטרענגונגען פאַר דער ענטוויקלונג פון דער יודישער נאַציאָ־נאַל־היים.

עס איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַ צווייטע רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט די פולע צוטרוי צו דר. ווייצמאַן ווי אויך די האָפ־נונג, אַז אין דער נאָהענטסטער צוקונפט וועט דר. ווייצמאַן ווידער איבערנעהמען די לייטונג פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

ספּעציעלע אָנשטרענגונגען וועלען געמאַכט ווערען, כדי דער נויט־פאָנד פון 100,000, וואָס איז נויטיג ביז סוף סעפּטעמבער זאָל געשאַפען ווערען אין דער געהעריגער צייט.

די אַקציע לטובת דעם יודישען וועלט=קאָנגרעס אין בעלגיען

אַנטווערפּען, (י.ט.א.) אין בעלגיען ווילט איצט דער סעקרעטאַר פון „פערבאַנד פון די פּוילישע יודען אין אַמעריקא", ה׳ ז. טיגעל, וועלכער איז געקומען אין קאָנטאַקט מיט די מאַס־געבענדע יודישע געזעלשאַפטליכע קרייזען, כדי צו מאַכען פאָרבערייטונגען צום יודישען וועלט־קאָנגרעס.

לויט דער איניציאַטיווע פון „פערבאַנד פון לאָדזשער יודען אין אַנטווערפּען" איז דאָ פאַרגעקו־מען אַ בעראַטונג מיט׳ן אַנטייל פון ה׳ טיגעל אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ פערבאַנד פון פּוילישע יודען אין בעלגיען. עס איז גלייך געוועהלט געוואָרען אַ אָרגאַניזיר קאָמי־טעט.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
tel. 12-333
Telefon 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אַלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט ביינאַ: און ביינאַכט ווי אויך אין אַלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

קרבן פון שפּיאָנאַזש

סענסאַציאָנעל קרימינעלישער ראָמאַן

(8

— צי האָבען זיך מיט אייער קאַרליגען אויך פריהער געטראָפען אַזעלכע פאַלען פון פערגעסען וויכטיגע זאַכען? — האָט דער געהיים־אַגענט אַ פרעג געטון.

איבער דעם סער ראָלסאָנס פערזאָרגטען פּנים האָט זיך אַדורכגעגליטשט אַ שמייכעל:

— ניין, דאָס האָט זיך נישט געטראָפען... בעכטען אָבער איז געווען אַזאַ ספּעציעלער טאָג ביי איהם... זיין צושטרייטקייט ערב אַ חתונה איז אַ גאַנץ פערשטענדליכע דערשיינונג... איך, ווידערהאָל אייך איבער: ער פערזיכערט אַז ער האָט אַריינגעליגט די דאָקומענטען אין דעם קאָנווערט, אין וועלכען זיי זענען אָנגעקומען. דאָס איז אַ גרויסער בלויער קאָנווערט מיט מיין פאַמיליען־נאָמען און אַד־רעס. קאַרלין האָט איהם ווידער פערחתמעט. ...

— צווישען אייער דינערשאַפט איז נישטאָ קיין אויסלענדער?

— דאַכט זיך, צוויי: דער קוכער און דאָס צי־מער־מיידעל פון מיין פרוי.

— איך וואָלט זיי געוואָלט פערהערען באַך דעם, ווי איך, וועל האָבען אָפּגערעדט מיט טאָמסאָנען... דערלויבט מיר אָנצוקלינגען.

אויפ׳ן קלונג איז געקומען דער לאַקעי.

איידערן שיקען איהם נאָך טאָמסאָנען, האָט ער איהם שנעל געפרעגט עטליכע פראַגען:

— ווער האָט נעכטען דיזשורירט אין פירהויז?

— איך, מיסטער! ביז צעהן אַ זייגער,.

— איז עמיצער געקומען?

— ניין, מיסטער.

— מיסטער קאַרלין איז דעם גאַנצען אָוונד גע־וועסען אין קאַבינעט?

— ווייזט אויס, מיסטער. איך האָב נישט בע־מערקט ער זאָל האָבען אַרויסגעגאַנגען.

— איז עמיצער אַריין אין קאַבינעט ווען דאָרט האָט געאַרבייט דער מיסטער קאַרלין?

— בלויז סער ראָבערט און זיין פרוי.

— ווער האָט אייך פערביטען אין פירהויז, ווען איהר זענט אַוועק שלאָפען?

— טאָמסאָן, מיסטער... ער האָט געדאַרפט צו וואַרטען אויף דעם צוריקקומען פון סער ראָ־בערט... דער מעטר־ד׳אָטעל דזשענקינס און אַ גרוי־סער טייל פון דער דינערשאַפט איז געווען פריי, ווייל סער ראָבערט און פרוי האָבען געגעסען מי־טאָג אין שטאָט.

— איך דאַנק אייך!... שיקט, זייט אַזוי גוט, אַהער אַריין טאָמסאָנען.

שנעל האָט זיך אַ קעהר געטון צו ראָלסאָנען וועלכער האָט נישט געהערט בעת מעשה, וואָס דער געהיים־אַגענט האָט גערעדט מיט׳ן לאַקעי: אין דער פריה האָט ער זיך דאָך געהאַט אַליין מיט איהם אויסגעטענהט.

— לעדי ראָלסאָן ווייסט דאָך, שוין אַוודאי וועגען דעם אַוועקקומען פון די דאָקומענטען?

די פראַגע איז פערגעבען געוואָרען מיט אַ רוהיגען, גלייכגילטיגען קול, אָבער די אויגען פון דעם געהיים־אַגענט האָבען זיך דורכדרינגענד אַר־ריינגעשטאָכען אין ראָלסאָנען.

יענער האָט אָפּגעווענדעט זיין בליק אָן אַ זייט אָפּלייגענדיג דעם בוך־מעסער אויפ׳ן טיש, און קאַלטבלוטיג געענטפערט:

— ניין, זי ווייסט עס נישט! איך וואָלט עס איהר געזאָגט, נאָר זי איז אַוועק פון דערהיים איי־דער איך האָב זיך געכאַפּט וועגען דער גנבה. איך האָב זיך מיט איהר אָפּגערעדט צוזאַמענצוטרעפען אויף קאַרלינס חתונה. זי איז שוין, מסתמא, דאָרט, נאָר —

ער האָט אַ קוק געטון וויפיל עס האַלט דער זייגער.

שנעלס אויגען האָבען אַ בלישטש געטון:

„לעדי ראָלסאָן איז זיכער פערמישט אין דעם ענין; ער ווייסט עס אויסגעצייכענט, נאָר ער האָט געשיקט נאָך מיר, כדי צו זיין פאָרמעל", — האָט ער אַ טראַכט געטון.

אין דעמזעלבען מאָמענט איז אַריין טאָמסאָן, און איז נאָהענט צוגעגאַנגען צו ראָלסאָנען, מאַ־כענדיג דעם אָנשטעל, אז ער בעמערקט נישט אַ פרעמדען מענשען אין צימער.

פּלוצים האָט אָנגעהויבען צו קלינגען דער טעלעפאָן.

דער קאַמערדינער איז ערהפורכט געבליבען שטיין.

סער ראָבערט האָט אַרונטערגענומען דאָס טע־לעפאָן־טרייבעל.

— יאָ, יאָ... דאָס בין איך... סער ראָבערט ראָלסאָן... ווער רעדט עס?.. אַך, וואָס?... וואָס?..

דער געהיים־אַגענט און דער קאַמער־דינער האָבען דערשראָקען געקוקט אויף ראָלסאָנען:

דאָס טרייבעל איז אַרויסגעפאַלען פון זיינע הענד.

ער איז אויפגעשטאַנען, וואַקלענדיג זיך, און מיט אַ בלאָנדזשענדיגען בליק זיך אַרומגעקוקט אין צימער.

דאָס בלוט האָט איהם אַ האַק געטון אין קאָפּ אַריין, און דאָס פּנים האָט זיך איהם פּלוצים פער־קרימט פאַר יסורים.

טאָמסאָן איז צו איהם צוגעלאָפען און איהם אונטער־געהאַלטען.

שנעל האָט אַ כאַפּ געטון דאָס טעלעפאָן־טריי־בעל:

— ווער רעדט?.. יאָ, דאָס איז געווען סער ראָבערט, אָבער איהם איז פּלוצים נישט גוט געוואָרען...

קוקענדיג הינטערוויילעכץ, האָט ער געזעהן, ווי ראָלסאָן האָט זיך מאַכטלאָז אַרונטערגעלאָזט אויף דער פּאָדלאָגע, און טאָמסאָן האָט זיך אַרום געפּאָרעט, פונאַנדערקנעפּלענדיג איהם דעם קראַגען און דאָס העמד.

— ווער רעדט?... איך, דאָס זעלט איהר, ער וואַנס?... דאָ רעדט דזשאָן שנעל פון סקאָטלאַנד־יאַרד... וואָס?.. לעדי ראָלסאָ איז דערמאָרדעט?.. האָט איהר נישט געפונען לעם איהר דאָקומענטען?.. ווי?.. גוט, איך קום באַלד...

— גאָט, גאָט! — האָט טאָמסאָן געשעפּטשעט— ער שטאַרבט אַוועק...

שנעל האָט אַ דריק געטון דעם עלעקטרישען גלעקעל און איז אַרויס ענטקעגען דעם לאַקעי.

— סער ראָבערט איז קראַנק, מיט איהם איז נישט גוט... מען האָט דערמאָרדעט די לעדי ראָל־סאָן... ויפט אַרויס אַ דאָקטאָר און אַ באַרמהערציגע שוועסטער.

אין צוויי מינוט שפּעטער איז ער געלאָפען אין אַ טאַקסובקע צו דעם מערב־טייל פון דער שטאָט— אויפ׳ן אָרט, וואו דער מאָרד איז געשעהען —

דער מאָרד, וואָס האָט לויט זיין מיינונג געהאַט אַן אומבעדינגטע שייכות מיט די פערשוואונדענע דאָקומענטען.

(פאָרטזעצונג קומט.)

די פרוי און איהר ליבע / (ערצעהלונג) פון ז. ליבין

(ה ו ף).

בעקי האָט אָנגעקוקט איהר מאַן מיט ברייטע אָפענע אויגען. איהרע ליפען האָבען קאָנוואולסיוו געציטערט. מען האָט געקענט זעהען, אַז זי וויל עפּעס רעדען, וויל עפּעס זאָגען, נאָר די ווערטער בלייבען ביי איהר אין האַלז פערשטיקט. פּלוצלונג האָט זי אָנגעכאַפּט איהר קאָפּ מיט ביידע הענד און זי האָט אויסגעבראָכען אין אַ היסטערישען וויי־נען...

ווען בעקי האָט זיך מעהר אָדער ווייניגער בע־רוהיגט און איז אַביסעל צו זיך געקומען, האָט מען געקענט מערקען, אַז זי האָט זיך אויף עטוואָס בעשלאָסען, און רעדענדיג פעסטע, קלאָרע ווערטער האָט זי געזאָגט צו איהר מאַן:

— איך וועל דיר אַלץ דערצעהלען, איך וועל איבגאַנצען פריי מאַכען מיין האַרץ און וואָס עס זאָל נישט זיין, זאָל זיין.

פעירמאַרק איז געבליבען שטעהען ווי אַ פער־גליווערטער. עס האָט זיך געקענט דאַכטען, אַז פאַר אָנשטרענגונג האָט דער מענש אַפילו אָטעמען אויפ־געהערט. זיין פרוי האָט ווייטער גערעדט:

— איך האָב היינט געוואָלט אוועקגעהען פון דיר און[?]ערטאָה ווי[?]אַלץ לאָזען וויסען דורך אַ בריף.

— אוועקגעהען? — האָט איבערגעפרעגט דער ערשטוינטער מאַן

— יאָ.

— פאַרוואָס אַוועקגעהען?

— עס איז נישט אַנדערש ווי מיט מיר איז אַ כישוף געשעהען — האָט בעקי האַלב היסטעריש געמורמעלט.

פעירמאַרק איז שמערצליך אָנגעגריפען געוואָ־רען פון אַ שווערען פערדאַכט, און פון זיין מויל האָט עפּעס ווי געגען זיין ווילען אַ שרעקליך וואָרט זיך אַרויסגעריסען:

— אַ געליבטער?

בעקי האָט איהר בליק שווער אַרונטערגעלאָזען און פערשולדיגט געמורמעלט:

— עס איז מיט מיר אַ כישוף געשעהען... משו־געע, משוגע בין איך געוואָרען.

— ווער איז ער? — האָט פעירמאַרק געצי־טערט פאַר אויפרעגונג.

— איך וועל דיר אַלץ דערצעהלען, איך וועל גאָרנישט, גאָרנישט פערלייקענען.

— ווער איז ער? — האָט אַלץ העכער און שרעקליכער אָבגעקלונגען פעירמאַרקס פראגע.

און בעקי האָט אין אַ האַלב געחלשטען צו־שטאַנד ווייטער גערעדט: ווייטער זיך מודה גע־ווען:

— אַלץ וועל איך דיר דערצעהלען... מיט עטלי־כע וואָכען צוריק, געדענקסט, איז איינמאָל ביי אונז דער וואַסער־קראַן פערשטאָפּט געוואָרען. האָסטו אָבגערופען דעם אַרבייטער פון האָטעל. ער איז געקומען, דו ביזט אַוועק אין גאָרטען. אוב־טער'ן עפּעלבוים האָסטו דיין בוך געשריבען. ער האָט אַלץ צורעכט געמאַכט. ווען ער איז מיט זיין אַרבייט פערטיג געוואָרען, האָב איך איהם געוואָלט בעצאָהלען. האָט ער געענטפערט, אַז ער וויל נישט קיין בעצאָהלט. האָב איך איהם בעדאַנקט. מיט אַמאָל לויפט ער צו צו מיר ווי אַ ווילדער און כאַפּט מיך קושען. איך האָב זיך קוים פון איהם אַרויסגעריסען, ער איז פון הויז אַרויסגעלאָפען און איך בין געבליבען שטעהען אַ צומישטע. איך האָב דיר געוואָלט דערצעהלען, האָב איך געדענקט, אַז דו וועסט ווערען אַנ'אויפגערעגטער, וועסט מאַכען אַ סקאַנדאַל, האָב איך די גאַנצע געשיכטע פער־שוויגען. אָבער אין האָטעל האָב איך שוין מעהר אַפילו נישט אַריינגעקוקט. איך האָב נישט געוואָלט מיט איהם בעגעגענען זיך. געדענקסט, דו פלעגסט מיך רופען געהען מיט דיר אין האָטעל צו די קאָנ־צערטען, צו די טאַנץ־אָווענדען און איך פלעג זיך אַלץ אָפּזאָגען? איך האָב איהם נישט געוואָלט בעגעגענען...

— איז דאָס ער? — האָט פעירמאַרק מיט אַ פערשטיקטען אויסגעשריי זיין פרוי איבערגע־שלאָגען — ער פאַל?

— איך בין משוגע געוואָרען. אַ כישוף איז מיט מיר געשעהען.

— ער? ס'קען דאָך נישט זיין? אָט דער אָקס? אָט דער אידיאָט?

— איך וועל דיר דערצעהלען, אַלץ דערצעה־לען...

ער האָט זיין פרוי נישט געלאָזען ווייטער אַ וואָרט אויסרעדען און האָט גענומען אויפגערעגט שרייען:

— ביזט קראַנק, ביזט זעהר קראַנק. מיר ווע־לען גלייך, גלייך אָט די מינוט לויפען פון דאַנען, ביזט קראַנק, ביזטקראַנק. מיר וועלען לויפען פון דאַנען גלייך, גלייך.

— ניין — האָט אַ מאָדנעם וואָרט מיט אַ מאָד־נעם קול בעקי אויסגערעדט.

— ניין? — האָט דער מאַן דעם מאָדנעם וואָרט איבערגערעדט.

— פערפאַלען — איז אַ צווייט וואָרט, אַ שרעק־ליך, אַנ'אייז־קאַלט, אַ וואָרט ווי אַ שלאַנג אַרויסגע־קראָכען פון בעקיס מויל, און אין דער מינוט האָט זי ווירקליך אויסגעקוקט אַ משוגענע.

— פערפאַלען? — האָט דער מאַן דאָס שרעק־ליכע וואָרט איבערגעפרעגט.

— איך וועל דיר דערצעהלען. אַלץ, אַלץ דער־צעהלען.

פעירמאַרק האָט איצט איהר געלאָזט רעדען:

— ביזט אוועקגעפאָהר'ען אין שטאָט, איך בין אַליין געבליבען. ער האָט דאָס געוואוסט. האָב איך ביינאַכט זיך צוגעקליבען שלאָפען געהען. איך האָב געוואָלט די טיר צושליסען, ער איז אַריינגעשפרונ־גען. איך האָב געוואָלט אַ געשריי טון. מיר איז געוואָר'ען טרוקען אין מויל, אין האַלז. איך האָב נישט געקענט. ער האָט מיך ווילד אַרומגענומען אַזוי ווי אין אייזען. ער האָט מיך ווילד געקושט. מיר איז געוואָרען שוואַרץ פאַר די אויגען... איך בין צו זיך געקומען... איך האָב געוואוסט... איך בין זיינע געווען... ער איז לעבען מיר פערבליבען. אַ משוגענער פייער האָט זיך אין מיר אָנגעצונ־דען. איך האָב אָן אַלץ פערגעסען זיך. זאַנ'אָנגעצונ־דענע בין איך געווען, אַ משוגענע, אַ משוגענע. איך האָב זיך אין זיינע אָרימעס געוואָרפען פריי־ווילליג, פרייוויליג.

בעקי האָט זיך פּלוצלינג אויסגעגלייכט, הויך דעם קאָפּ אויפגעהויבען, מיט אַ ווילדען בליק איהר מאַן אָנגעקוקט און איהם גלייך אין געזיכט אַריינגערעדט:

— איך וויל איהם, איך וויל איהם! משוגע בין איך. איך ווייס, וואו ער איז. איך געה צו איהם. שטער מיר נישט. עס איז פערפאַלען... סייקען דו וועסט מיך דערהרגענען...

עס האָט זיך אָבגעשפּילט אַ שמערצליך שווע־רע סצענע...

בעקי איז צו איהם אַוועק, צו דעם, וואָס האָט איהרע יונגע הייסע בלוטען מיט אַנ'אַלץ פערצער־רענדען פייער אָנגעצונדען. אין זיין פערצווייפלונג האָט דער בעטראָגענער מאַן אויף שטיקלעך זיין בוך צוריסען, און ווילד און גיפטיג לאַכענדיג, האָט ער די צוריסענע בלעטער אין פייער געשליידערט.

—=:§:=—

זעה אויך „נייער פאָלקסבלאַט“ נומער 177.

דער צאַר און זיין פאַמיליע

ווי אַזוי זיי זענען דערשאָסען געוואָרען

„די סאָוויעטען־מאַכט, שרייבט פּ. מ. ביקאָוו אין זיין בוך „די לעצטע טעג פון די ראָמאַנאָווס“, האָט „ליקווידירט“ די ראָמאַנאָווס אויף אַנ'אויסער־אָרדענטליכען אופן. די סאָוויעטען־מאַכט האָט אין דעם פאַל אַרויסגעוויזען אַנ'עקסטרעמען דעמאָקראַ־טיזם: זי האָט נישט געמאַכט קיין אויסנאַמע פאַר דעם אַלרוסישען מערדער און האָט איהם (דעם גע־וועזענעם צאַר) דערשאָסען, פּונקט אַזוי ווי מען דערשיסט אַ געוועהנליכען באַנדיט“.

דעם 12־טען יולי, דערצעהלט ביקאָוו, איז גאָלאָשטשיקאָקין געקומען פון מאָסקווע מיט'ן בע־שלוס פון דער מאָסקווער רעגירונג. די טשעכאָ־סלאָוואַקישע לעגיאָנער'ען זענען שוין געווען נאָהענט פון יעקאַטערינבורג, האָט דער אָרטיגער סאָוועט בע־שלאָסען צו דערשיסען דעם צאַר און זיין גאַנצע פאַמיליע און די קערפּערס פערניכטען, כדי נישט צו געבען אַ געלעגענהייט די קאָנטר־רעוואָלוציע צו שפּילען מיט די „ביינער“ פון געוועזענעם צאַר אויף דער פינסטערניש און אומוויסענהייט פון די פאָלקס־מאַסען. אַ ספּעציעלע קאָמיסיע איז בע־שטימט געוואָר'ען דורכצופיהרען דעם בעשלוס.

דעם 16־טען יולי האָבען די פּערזאָנען, וואָס זענען בעשטימט געוואָר'ען דורכצופיהרען דעם אורטייל איבער די ראָמאַנאָווס, זיך פערזאַמעלט אין צי־מער פון קאָמענדאַנט פון דער איפּאַטיעוו־הויז, וואו דעם צאַר'ס פאַמיליע האָט זיך געפונען. עס איז בעשלאָסען געוואָר'ען אַריבערצופיהר'ען די גאַנצע פאַמיליע אונטען אין קעלער און דאָרט דורכפיהר־רען דעם אורטייל. ביז דער לעצטער מינוט האָבען די ראָמאַנאָווס נישט געוואוסט וועגען דעם, אַז עס איז בעשלאָסען געוואָר'ען זיי צו דערשיסען.

„אַרום 12 אַ זייגער ביינאַכט האָט מען זיי אַלעמען אויפגעפאָדערט אנטאָן זיך און אַרונטערגעהן אונטען אין קעלער, כדי נישט אַרויסצורופען ביי זיי קיין שום פערדאַכט, האָט מען זיי ערקלערט, אַז מען ערוואַרטעט כלומר'שט די נאַכט אַנ'אָנפאַל פון די „ווייסע“ אויף דעם הויז. אויך די אַנדערע איינוואוינער פון דעם הויז האָט מען געהייסען אַרונ־טערקומען אין קעלער. ווען אַלע זענען אַרונטער־געקומען אין דעם צימער פון קעלער, וואו עס איז בעשלאָסען געוואָר'ען זיי צו דערשיסען, האָט מען זיי איבערגעלעזען דעם אורטייל פון אורואַלער סאָוועט און גלייך באַלד דערויף האָט מען אַלע עלף מענשען, ניקאָלאַי ראָמאַנאָוו'ן, זיין פרוי, דעם זוהן, די פיר טעכטער און זיין פון זיין נאָהענטער סוויטע דער־שאָסען.

„נאָכ'ן דערשיסען האָט מען זיי אַלעמען איינ־געוויקעלט אין קאָלדרעס, אַרויסגעטראָגען אויפ'ן הויף פון הויז און אַרויפגעלעגט אויף אַנ'אויטאָ־מאָביל און אוועקגעפאָהרען אַכט ווערסט פון שטאָט לעבען אַנ'אַלטער גרוב, דאָרט האָט מען דערווייל אַוועקגעלעגט די קערפּערס פון די ראָמאַנאָווס און אויף מאָרגען איז מען צוגעטראָטען זיי צו פערניכ־טען. ערשט דעם 18־טען יולי בייטאָג האָט מען פערענדיגט די דאָזיגע אַרבייט“.

מיט אַ נאַכט שפּעטער, ווי מען האָט דער־הרג'עט דעם צאַר'ס פאַמיליע, האָט מען אין דער שטאָט אַלאַפּאַיעווסק (אויך אויף אוראַל), דערשאָ־סען זיבען אַנדערע מיטגלידער פון דער ראָמאַנאָווס משפחה, וועלכע מ'האָט מיט אַ קורצער צייט פריהער געבראַכט אַהין פון וויאַטקאַ. זייערע קערפּערס האָט מען אַריינגעוואָרפען אין אַ טיפען גרוב, וואָס גע־פינט זיך עלף ווערסט פון אַלאַפּאַיעווסק.

נאָך מיט אַ מאָנאַט פריהער, אין דער נאַכט פון דעם 12־טען אויפ'ן 13־טען יוני איז אין פּערם (אויף אוראַל) דערשאָסען געוואָרען דעם צאַר'ס ברודער מיכאַאיל אַלעקסאַנדראָוויטש.

אַ גרופּע באָלשעוויקעס מיט מיאַסניקאָוו'ן אין דער שפּיץ, זענען געקומען אין מיטען דער נאַכט אין האָטעל, וואו מיכאַאיל האָט געוואוינט. מיכאַאיל איז שוין געשלאָפען. זיי האָבען איהם אויפגעוועקט און איהם געוויזען אַ דאָקומענט פון דער אָרטיגער „טשעקא“, אַז ער מוז גלייך אַרויספאָהרען פון פּערם. מיכאַאיל האָט זיך ענטזאָגט צו פאָהרען. ער האָט פערלאַנגט, אַז זיי זאָלען אַרויסרופען דעם דאָקטאָר און דעם פאָרזיצער פון דער אָרטיגער טשעקא מאַלקאָוו'ען. די באָלשעוויקעס האָבען איהם דאַן ערקלערט, אַז זיי וועלען איהם אַרויספיהרען מיט גוואַלד. מיכאַאילס סעקרעטאַר דזשאָנסאָן האָט ער־קלערט, אַז ער וועט אויך מיטפאָהרען. ביידע אַר־רעסטירטע האָט מען אוועקגעפיהרט אין אַ דערווי־טען וועלדעל און דאָרט דערשאָסען.

פון ביקאָוו'ס אייגענע ווערטער איז קלאָר, אַז דער בעשלוס צו פערניכטען דעם צאַר און זיין פאַ־מיליע איז געקומען דירעקט פון מאָסקווע, ד. ה. טאַקע פון לענינ'ען אַליין און אַז דער אוראַלער סאָוועט האָט נאָר דורכגעפיהרט לענינ'ס און מאַצקי'ס בעפעהל.

דעם 18־טען יולי, אויף מאָרגען נאָך דעם ווי דעם צאַר'ס פאַמיליע איז פערניכטעט געוואָרען, דערצעהלט דער בעוואוסטער באָלשעוויסטישער פיהרער וו. מיליוטין, איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער סאָוויעט־רעגירונג, אויף וועלכער עס איז פער־האַנדעלט געוואָרען אַ געזעץ פּראָיעקט, וואָס עס האָט פאָרגעשלאָגען דער קאָמיסאַר פון פאָלקס־געזונטהייט סעמאַשקאָ, אין מיטען פון סעמאַשקאָס רעדע איז אַריינגעקומען אין צימער סווערדלאָוו, דער דעמאָלסדיגער פּרעזידענט פון דער סאָוויעטען־רעפּובליק, וועלכער איז געווען לענינ'ס רעכטע האַנט. ער האָט זיך אַוועקגעזעצט הינטער לענינ'ען. ווען סעמאַשקאָ האָט געענדיגט, האָט סווערדלאָוו אַריי־בערגעבויגען זיך צו לענינ'ען און האָט איהם עפּעס איינגערוימט אין אויער.

— דער חבר סווערדלאָוו בעט דאָס וואָרט פאַר אַ מעלדונג — האָט לענין אַנאָנסירט.

— איך וויל אייך מיטטיילען, האָט סווערדלאָוו אָנגעפאַנגען מיט זיין געוועהנליכען רוהיגען און גלייכמעסיגען טאָן, אַז עס איז ערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז אין יעקאַטערינבורג איז לויט'ן בע־שלוס פון דעם אָרטיגען סאָוויעט דערשאָסען געוואָ־רען ניקאָלאַי. ניקאָלאַי האָט געוואָלט ענטלויפען. די טשעכאָסלאָוואַקען זענען געווען נאָהענט פון שטאָט. דער פּרעזידיום פון דער צענטראַלער עקזעקוטיווע האָט בעשלאָסען צו בעשטעטיגען.

אַלע האָבען געשוויגען, שרייבט מיליוטין.

—=:)(:=—

(77

ר. אײזראַעל

ליבע און טויט

סענסאַציאָנ. ראָמאַנטישער ראָמאַן פון לאָנדאָנער לעבען

אינדערפריה איז סאָניע אויפגעשטאַנען אַ מידע און אָפּגעשוואַכטע, זי האָט נישט געקענט ריהרען מיט קיין אבר, איהר קאָפּ איז געווען שווער ווי אַ שטיין און סאָניע האָט איהם נישט געקענט אויפהויבען, אין די געדאַנקען האָט זיך איהר געמישט, זי האָט זיך געפּרובט דערמאָהנען וואו זי איז, וואָס מיט איהר איז פאָרגעקומען, אָבער אַלץ איז געווען פערנעפּעלט.

אָפּען האַלטענדיג די אויגען האָט זי געזעהען איהר פאָטער, איהר מוטער דאָ אין ווייסע מלבושים, דאָ אין שוואַרצע, דאָ אַ לאַכענדיגע דאָ ווידער אַ וויינענדיגע דאַן איז ווידער אַלץ פערשוואונדען, זי האָט געזעהען איהר קינד, נירענבערגן, דאָס פריי־ליין, וועלכעס זי האָט געטראָפען ביים דעטעקטיוו און וועלכע האָט געזאָגט, אַז זי קען זי. די בילדער האָבען זיך ביי איהר בליץ שנעל געביטען און גע־מאַכט אויף איהר אַ שווערען איינדרוק.

סאָניע האָט זיך פערשטעלט די אויגען, אַז זי זאָל דאָס אַלץ נישט זעהען, אָבער אומזיסט דער קאָשמאַר איז נישט אוועק.

זי איז געווען איינע אַליין אין האָטעל־צימער. נירענבערג איז אוועק איי גאָס, זי האָט געוואוסט. אַז זי געפינט זיך אין האַמבורג, נירענבערג האָט איהר דאָס נעכטען ביינאַכט געזאָגט און זי האָט איהם געגלויבט. די חלומות האָבען זי נישט אָפּגע־לאָזט און זי איז אין גרויס שרעק אַראָפּגעשפּרונגען פון בעט.

אין איין העמד איז זי אַרומגעלאָפען איבער'ן צימער, מאַכענדיג מיט די הענד, אַזוי ווי זי וואָלט אימיצען געוואָלט אַוועקיאָגען פון זיך. דאַן איז זי צוגעלאָפען צו דער שאַנק און אַרויסגענומען ני־רענבערגס וואַליזע, וועלכע איז דאָרט געשטאַנען, פיבערהאַפט האָט זי אַדורכגעזוכט די גאַנצע וואַליזע ביז זי האָט זיך אָנגעשטויסען אויף אַ שאַרפען ראַזיר־מעסער וואָס איז דאָרט געלעגען, זי האָט עס אַרויסגענומען און צוגעלאָפען צום שפּיגעל.

— אָט אַזוי און אַלץ איז געענדיגט, האָט סאָניע געזאָגט צו זיך אַליין, מאַכענדיג אַ בעוועגונג איבער'ן האַלז.

פּלוצלינג איז זי שטעהען געבליבען, נאָך וואָס? צוליב וועמען? פאַר וועמען? איך די באַראָנעסא דרוזע, די אַרגענטינישע אונטערטאַנען זאָל שטאַר־בען, ניין, דאָס וועט נישט זיין, איך וויל נישט, זי האָט צוריק אַריינגעלעגט דאָס ראַזיר־מעסער אין דער וואַליזע, גלייך געלעגט די מלבושים און צוריק רוהיג זיך אַריינגעלעגט אין בעט אריין.

אין אַ קורצער צייט אַרום האָט זיך געעפענט די טיר און נירענבערג האָט זיך אַריינגעשלייכט אויף די שפּיץ־נעגעל אין צימער אַריין, סאָניע האָט געעפענט די אויגען.

— דו שלאָפסט נישט, סאָניע? און ווי פיהלסט דו זיך.

— אַ דאַנק, זעהר גוט.

— אויב אַזוי וועלען מיר אַראָפּגעהען אין האָ־טעל־רעסטאָראַן עסען פריהשטיק.

— איך וועל היינט נישט אַרויס פון צימער, איך בין נאָך שטאַרק מיד.

— אויב אַזוי וועל איך הייסען דערלאַנגען דאָס עסען אין צימער.

— פאַר וועמען?

— פאַר דעם באַראָן און באַראָנעסא דרוזע, האָט זיך נירענבערג געוויצעלט.

— ניין פאַר מיר נישט, ווען פאָהר . . . ווייטער?

— נאָך היינט, איך האָב ערלעדיגט אַלע פאָר־מאַליטעטען, און האָב שוין ביי זיך אַלע דאָקו־מענטען, די לוקסוס־שיף געהט שוין היינט אָפּ.

— גוט, דאָס איז זעהר גוט, איך וויל שוין זיין ווייט, זעהר ווייט פון דאַנען, אָ, איך האָב אַזוי מורא...

— פאַר וועמען האָסטו מורא? פאַרוואָס האָסט דו מורא?

— פאַר אַלע. פאַר אַלץ, שלאַנגען און עקדי־סען וויקלען זיך אַרום מיר און איך קען זיי נישט אַראָפּנעהמען, עפּעס שדים טאַנצען אויף די ווענד און ווילען זיך אַריינבעקומען אין מיין בעט.

— נו, גענוג, גענוג, דו ביזט אַ פאַנטאַזיאָר'ין אַ פּאָעטעסע.

נירענבערג האָט געמאַכט אַלע פאָרבערייטונגען צום אָפּפאָהרען.

— דו האָסט ווייניג מלבושים אויף דער שיף האָט נירענבערג געזאָגט, סאָניע.

— ס'וועט גענוג זיין, געגוג, איך דאַרף נישט קיין סך.

מיט עטליכע מינוט שפּעטער האָט זיך סאָניע דערהויבען פון בעט אַ מונטערע און געזונדע, צו־זאַמען מיט נירענבערגן האָט זי זיך געפּאַרעט, כדי אַלץ זאָל זיין צום אָפּפאָהרען אין געהעריגען אָרדנונג, נירענבערג איז געווען אויסערגעוועהנליך צופרידען פון סאָניעס אויפפיהרען זיך, זי איז געווען פול־שטענדיג רוהיג, בלויז פון צייט צו צייט איז זי געוואָר'ען בלאַס, די אויגען זענען ביי איהר פער־גלייזט געוואָר'ען און זי האָט בעקומען שוואַכע היסטערישע אַנפאַלען.

— אוי ווייבע־ישע נערוועז, האָט נירענבערג זיך געוויצעלט, כ'וואָלט נישט געווען קיין בעלן מיט אייך צו האַנדלען, נאָר צו ליבען זיך קומען די ווייבער צונויף.

סאָניע מיט נירענבערגן זענען מיט אַנ'אויטאָ צוגעפאָהרען צום פּאָרט, נירענבערג'ס מאַניערען און האַלטונג האָבען בשום אופן נישט געקענט פער־ראַטען, אַז ער איז נישט קיין געבוירענער באַראָן, אויף דער שיף איז ער געווען אַזוי ווי אינדערהיים, ביי זיך, צום ווילפסטען מאָל ער פאָהרט שוין אויף דעם וועג אין פיל ערגערע בעדינגונגען, שטענדיג אַנגעלאָדען מיט „סחורה“ און איצט ווי אַ פרייער פויגעל, ווי אַ פּאַסאַזשיר פון ערשטען קלאַס מיט אַ דאַמע, מיט וועלכער אַלע וועלען איהם אויף דער שיף מקנא זיין.

— זאָל שוין די שיף אָפּשווימען, האָט סאָניע געזאָגט, אַריינקומענדיג אין דער עלעגאַנטער קאַיוטע.

— דיין איילען זיך סאָנישקא וועט גאָרנישט העלפען, די שיף געהט אָפּ אין 15 מינוט אַרום.

און ווירקליך אין אַ פערטעל שעה האָט זיך דערהערט אַ לאַנגער פייף פון דער שיף־סירענע.

— פערטיג? האָט דער קאַפּיטאַן געפרעגט.

— פערטיג האָט זיך געהערט עטליכע שטימען פון מאַטראָסען.

(פאָרטזעצונג קומט).

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און וויטערע טעג!
מעכטיגע דראמע פון די צייטען פון דער צארישער הערשאפט א. נ.:
דאס געהיימניש פון ציטאדעל איזדעמבלין
פילם פון אונגעוועהנליכער אקציע, האלט דעם צושויער פון אנהויב ביז ענדע אין גרויסער שפאנונג. ∴ ∴ אין די הויפט-ראלען:
Marja Jacobini i Gabriel Gabrio

אכטונג! פון 4-טען אויגוסט קלאנג-פילם א. נ.:
„דער קעניג פון פאריז"
אנהויב אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 נאכמיטאג.
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

געלד = פריזען
ווערען בעקומען די יעניגע, וועלכע וועלן בעוויזן, אז די
קאווע „Sante Prosperitè"
איז נישט געשמאק און נוצליך פאר'ן געזונד. עפענענדיג איבער דעם אנ'פאנטליכע דיסקוסיע בעשטעטיגען מיר, אז די
קאווע „Sante" Prosperité
מיט דער צומישונג פון אמת'ער קאווע מיט אג'אונגעוועהנליכען אראמאטישען ריח, איז אין געשמאק אויסגעצייכענט. א דאנק איהר אויסגיביקייט איז זי די ביליגסטע, ווייל א פעקעל עגטהאלט 250 גראם און קאסט קוים 60 גראשען.

קאווע „Prosperitè" Słodowa
קאווע „Prosperitè" Słodowa
ווירקט בערוהיגענד אויפ'ן נערוועזן-סיסטעם. ענטהאלט די גרעסטע צאהל צוקער מיט נאהרונגס-סובסטאנצען.
דער פרייז פון א פעקעל, וואס ענטהאלט 200 גראם איז 35 גראשען.

צו בעקומען אין אלע קאלאניאל-דערנעהרונגס-געוועלבער. בריף און בעמערקונגען צו שיקען:
"PROSPERITE" sp. z o. o. Łódź, Leszno 22, telefon 191-51.
האללא! טרינקט נור דאס מ'סטענס אין פוילען בעליבטע געטראנק פון ביר-עקסטראקט „Prosperité" פון 1 פעקל ביר-עקסטראקט „Prosperitè" פאר 1.20 זל. קען מען מאכען 50 גלעזער ביר.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס שוין ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט ארייך אין דעם כוס און דער קראנקער איז און א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מייגע בעהאנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר דאקטאר ברעכורעתינג בעוואוינגען זיכער דעם שוועטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לאמוגבען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטן פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גלידער פיס און הענט, געמאכטע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע ארטן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנעש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן טעריבערטע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
דעם בעקאנטען ספעציאל. ה' י. ראפאפארט, דיר. פון ארטאפעדישען אנשטאלט אין לאדז, וואלטשאנסקא 29, פראנט 2 שטאק, דריק איך אויס עפענטליך מיין הארציגסטע דאנקבארקייט פאר זיין אנלעגען מיר דעם ספעציעלען ארטאפעדישען הייל-גארסעט פון זיין מעטאדע, וועלכע האט מיך אויסגעהיילט גענצליך. ס'האט מיר געדראהט צו פלאצן דער רוקען צוליב'ן הויקער און יעצט בין איך געזונד און בין פעהיג צו דער ארבייט
Dr. M. Morgenroth, sędzia apelacyjny.

אגעוועלב
צוזאמען מיט א צימער און קיך געאייגנעט אויף א שענק, קאוויארנע אדער גאלאנטעריע איז פון זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפארן בזשעזשינער 44 ביי האפמאן.

א גרויסער פלאץ
מיט שאפעס און א קאנטאר ווי אויך א שטאל געאייגנעט אויף קוילען, האלץ, ברעטער, קאלך און צעמענט, איז פון זאפארט איבערצוגעבען
בזשעזשינער 76.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., נעמט אן פון 6 ביז 8.30 אוו. זונטאג פון 9 ביז 12 בטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134–72
נעמט אן פון 3–4 נאכמ. און פון 7–9 אוונד.

בעקאנטמאכונג.
די פערוואלטונג פון דער
יודישער קהלה
אין לאדז מאכט בעקאנט, אז דער
4-טער טייל פון עטאט-רעגיסטער אויפ'ן 1931 יאהר
וואס ענטהאלט די עטאט-צאהלער פון די גאסען: שעראדזקא, שעראקאווסקיעגא, סקלאדאווא, קס. איג. סקארופקי, סקווערנאווא, סלאוויאנסקא, סאלנא, סאסנאווא, ספארנא, סרעבזשינסקא, סובאלסקא, 6-טער שערפיען, טראמוואיאווא, טראוגוטא, טרעמבאצקא, טילנא, וועגלאווא, וויערושבאווא, וואדנא, וואדני רינעק, וואולטשאנסקא, וויסאקא, זאכאדניא, זאטשישא, זאגאיניקאווא, זאקאנטנא, זאמענהאף, זאוואדזקא, זשעלאזנא, זשעלאזני-רינעק און זשעראמסקיעגא, ווערט אויסגעלייגט צום דורכזעהען לויט די עקזיסטירענדע פאָרשריפטען במשך פון 8 טעג, ד. ה. פון 2-טען אויגוסט ביז דעם 10-טען ד.ח. ה.י. אין דער קאנצעלאריע פון דער קהלה (פריהייטס-פלאץ 6) אין די שעה'ן פון 10 ביז 1 נאכמיטאג.
4162 לאדז, דעם 31. יולי 1931.

„SANATO"
כירורגיש=וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער=קוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191=00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

א פערקויפער
מיט דער שטאדט- און פראווינץ-קונדשאפט, בעסטענס פערטרויט פון א גרעסערער וואל-מאנופאקטור ווערט פון זאפארט געזוכט. אפערטען מיט געהאלט - פאדערונגען אין דער אדמינ. פון דער צייטונג אונטער „Verkaufer K. 26" 4169

בעקאנטמאכונג:
ווער עס וויל פערדינען ביז 30 זל. א טאג אהן אונטערשיד פון שטאנד, קען זיך מעלדען ביי
י. בלינבאהם, וואלבארסקא 36
(פראנט, 1. שטאק)
זונטאג, ד. 2/8, מאנטאג, ד. 3/8, דינסטאג, 4/8–31 פון 10–12 ביי טאג און פון 3–5 נאכמ. 4168

Dr. med. G. GERSZTAJN
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
טראגוטא 12, טעל. 175-10.
נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו. 4167

Dr. Z. Rakowski
פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 5—7

Dr. H. REITEROWSKI
POWRÓCIŁ
Ewangelicka 1, tel. 166-90
Przyjmuje od 3–4 i od 7–8 w.

די בעוואוסטע אקושערקע
Regina Szatan
5 אלטשטאט 5
איז צוריקגעקומען פון אורלויב
און נעהמט ווייטער אן.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אוונד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים=ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט=קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועזן-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

ד"ר ראבינזאן
פארעמביע
גראנד-פענסיאנאט

▶ וויכטיג ◀
פאר אלע וואס פאהרען אין די פענסיאנאטען
נאר דער פענסיאנאט
„לאדזיאנקא"
אין נאווי=אטוואצק, ביי גלאווונא
קאן גאראנטירען די בעסטע ערהאלונג פאר אייך. די מעלות פון „לאדזיאנקא" האט נישט באלד קיין אנדערער פענסיאנאט, די געשמאקהאפטע קיך, בעסטע בעהאנדלונג, די טריקענסטע געגענד פון גאנץ נאווי אטוואצק, און ביליגע פרייזען. די געסט אין „לאדזיאנקא" פערברענגען זייער טייערע צייט זעהר געמיטליך און היימליך. שטרענג כשר
ערקונדיגען אין לאדז ביי
באמבערג, נאוואמיעסקא 4

ווערקשטעל
פון
שירמס
און שפאציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19
עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען= און מענער=שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ=פרייזען
נעמט אן אלערליי רעפאראטורן פון שירמס און שטעקנס

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגן א היים; אויף דער פראווינץ ... א נומער אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און פערטיקונג די אנאנסען אין דער ...
די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר. אין דער ... 8 שפאלטען
אין טעקסט — 40 " " " " " " 60 " " 4 "
נאכ'ן טעקסט — 12 " " " " " " 18 " " 8 "
... 50 ... 100 ... 10 גר. ...

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. ...
Czcionkami drukarni „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.